

V ŠOLI NAJSVETEJŠIH SRC
21

Dr. Marjan Turnšek

EVHARISTIJA IN DUHOVNIŠTVO
»Vrtnici« Jezusovega Srca

Vrtnice za leto 2010

SALVE 2010

Vrtnicam na pot

Ko sem pred več kot enim letom naprosil sedanjega mariborskega nadškofa koadjutorja msgr. dr. Marjana Turnška, da napiše vrtnice za leto 2010, je kljub obilnemu delu nalogo sprejel. Med tem se je z novim poslanstvom preselil iz Murske Sobotne v Maribor. Kljub temu je obljubi ostal zvest. V rokah imate njegovo knjižico *Evharistija in duhovništvo* z značilnim in zelo zgovornim podnaslovom »Vrtnici« *Jezusovega Srca*.

Svojo nalogo je odlično opravil, z notranjim žarom do Srca Jezusovega, evharistije in duhovništva. Letošnje vrtnice ne bodo duhovna hrana le za najbolj zveste vernike, ki prihajajo vsak dan k mašni daritvi, in za tiste, ki jim bodo prisluhnilo po Radiu Ognjišče. Prav tako in večkrat še bolj bodo nagovorile nas duhovnike, ko nam bodo polagale na srce obe tesno med seboj povezani »vrtnici«, evharistijo in duhovništvo.

Besedilo je zelo povezano z evharističnim kongresom v Celju. Nanj nas pripravlja in po 13. juniju navaja k življenju iz tega najpomembnejšega letošnjega dogajanja in dogodka.

Iz besedila se vidi, kako so avtorju pri srcu zakonci in družine, saj pogosto vodi duhovne vaje za zakonce. Zakonsko in družinsko življenje avtor povezuje s sveto evharistijo.

Da bo bralec vsebinsko zelo bogato in zgoščeno besedilo vrtnic čimbolj razumljivo posredoval poslušalcem, naj ga prej prebere.

Stična, 10. aprila 2010

p. Anton Nadrah

1. Zrenje Božje ljubezni

V mesecu Srca Jezusovega, v mesecu vrtnic, v mesecu sklepanja leta duhovništva in mesecu slovenskega evharističnega kongresa kot vrhunca pastoralnega leta svete evharistije, je prav, da poživimo zavedanje o samem središču evangeljskega sporočila, ki ga evangelist Luka predstavlja s priliko o izgubljeni in najdeni ovci. V stičišču vseh vidikov je Bog kot nežni in usmiljeni Oče. Prilika nagovarja bolj pravične kot grešnike, da ne bi zaradi pravičniške drže do grešnikov njihovo mesto pri Očetovi mizi ostalo prazno. Jezus govori o spreobrnjenju, a ne grešnika k pravičnosti, ampak pravičnega k usmiljenju. To je višek bogopodobnosti, saj je naš Bog Usmiljeni Oče. Od lastne pravičnosti, ki »obsoja«, smo povabljeni k veselju Očeta, ki opravičuje. Očetovo srce se namreč povsem obrača za izgubljenim sinom. Odsotnost človeka, ki se je oddaljil od Boga, je nepopravljivo trpljenje za Očeta. Očetu ne zadošča prisotnost ostalih otrok. Njegova bolečina ob izgubi enega pokaže vsem ostalim vrednost vsakega izmed njih.

Duhovnost posvetitve Srcu Jezusovemu, z zadoščevanjem za žalitev v središču, ki jo greh pomeni Božji ljubezni, ni usmerjena v tolaženje Boga, ki človeške tolažbe ne potrebuje, ampak v »najdenje« grešnika, ki se je izgubil. Očeta ne boli toliko »udarec«, ki ga je prejel, kot bolečina ob izgubi ljubljenega otroka, od katerega je »prejel« udarec. Takšna duhovna drža sloni na zavedanju, da je Jezus vsakega izmed nas poznal in ljubil že v času svojega življenja, torej tudi v času svojega trpljenja, smrtnega boja ter se v smrti daroval za vsakega. Pri sveti maši je ta Očetova ljubezen vedno znova za nas posedanjena. Pri obhajanju evharistije smo pred njegovim odprtim Srcem, v njegovi ljubezni, ki gre do konca. Vstopamo v resničnost posedanjenega najvišjega izraza Božje-človeške ljubezni osebno do vsakega izmed nas. Znajdemo se v doživljanju:

- da nas Jezus pozna osebno in najgloblje – bolj kot se poznamo sami,
- da nas ljubi do konca – za vsakega gre na križ,
- da nam usmiljeno odpušča in nas sprejema v svojo ljubezen, ki nas vključi v ljubezen Svete Trojice.

V tem spoznavamo resnični smisel svojega življenja in tudi vseh drugih – tudi grešnikov, ki jih je treba privedi nazaj h Kristusu – zaradi ljubezni. Naš edini smisel je – ljubiti Boga in v njem sočloveka – to prebujajo v nas pravo usmiljenje tudi do vsakega grešnika.

Zato je Božji služabnik papež Janez Pavel II. poudarjal: Ljubezen Jezusovega Srca je in ostane nepremagljiva moč. Duhovnost češčenja Jezusovega Srca nas nagiba k daritvi »do konca«: to pa pomeni, nič, prav nič, želeti zadržati zase!!! To je neverjetna avantura pristne uresničitve človeka – takšen zgled je močnejša govorica svetu kot vsa, še tako upravičena kritika potrošništva z uživanjem, igralništvom, grabljenjem bogastva, kopičenjem moči in oblasti ... Z obsojanjem drugih ne bomo pomagali rešiti situacije.

V tem mesecu prosimo za zorenje v dojetanju, da je vse najprej izraz Božje ljubezni: življenje lahko in zato tudi naj postane ena sama kontemplacija Božje ljubezni, ki se razodeva v vseh stvareh. V vsem najprej odkrijmo ljubečega Boga, ki se nas želi dotakniti in izraziti, da nas ljubi. Vse stvari, ljudi, dogodke ... prav vse, tudi križ in trpljenje, lahko Bog uporabi, da nam je blizu.

2. Duhovnost češčenja Jezusovega in Marijinega Srca

Duhovnost, ki se razvija ob češčenju Jezusovega in Marijinega Srca, nas združuje v najbolj pozitivnih mislih o svetu, sebi in drugih. To ni »novodobsko« prizadevanje za združevanje pozitivnega mišljenja in za človeško doseganje višje zavesti, kar naj bi bilo odrešilno za svet. To je skupna potopitev v Božje-človeške misli Jezusovega Srca, kjer postanemo eno z Njim in med seboj ter smo skupaj s svetom potopljeni v Božjo ljubezen. Božje-človeške misli Jezusa Kristusa pa nikoli niso samo misli in domišljija, ampak, ker so Božje na človeški način, tudi uresničujejo, kar mislijo. Kajti, kar Bog »misli« ali »reče«, to se zgodi. Prav to nam kot prvo resnico posreduje Božje razodetje že na prvi strani Svetega pisma. In samo tako »učlovečena« Božja ljubezen preko nas spreminja svet. Nikakor pa sveta ne morejo spremeniti zgolj naše lepe misli in želje. Zato se svet zares lahko spremeni, se v pravem pomenu pozitivno razvija, le po spreobrnjenem človeku, ki se znajde v Božji ljubezni. In to se zgodi takrat, ko Dobri pastir najde izgubljeno ovco in si jo zadene na svoje rame ter jo odnese domov.

Z izrednim umetniškim navdihom je umetnik v eni izmed veličastnih evropskih katedral izrazil to brezmejno Božje-človeško ljubezen, ki je učlovečena v Jezusu Kristusu. Na stebre katedrale je v reliefu upodobil prizore Jezusovega življenja, ki vsak zase seva skrivnost učlovečene Božje ljubezni (mysterium carnis Christi). Med zadnjimi prizori, ki zajemajo že dogajanje po vstajenju, je prikazan Vstali Kristus kot Dobri pastir, ki nekaj išče (namreč izgubljeno ovco), naslednja podoba ga prikazuje pred drevesom, na katerem visi obešen Juda Iškarijot. A še ni konec. Sledi podoba, kako Jezus snema mrtvega apostola. Umetnikova izpoved pa se izteče v upodobitev Dobrega pastirja, ki okoli vratu nosi mrtvega učenca Juda Iškarijota, podobno kot pastir nosi najdeno ovco.

Ta skrivnost Jezusovega življenja še ni končana. Po občestvu Cerkve, v katerem je evharistično resnično navzoč in z duhovnikom kot združevalnim členom v središču, nadaljuje to »iskanje« takó in drugače izgubljenih. Skrivnost Jezusovega Srca, tega izvira neskončne Ljubezni, kliče v svet, da za Boga ni nihče dokončno izgubljen, dokler se sam v svobodi ne odloči za vso večnost proti Ljubezni.

Zato v mesecu juniju obnavljamo in poglobljamo svojo posvetitev Jezusovemu in Marijinemu Srcu. Kar pomeni poglobitev pripravljenosti, da bi stalno živeli v prijateljstvu z Jezusom in Marijo, posnemali njune kreposti in se varovali greha. V takšni duhovni naravnosti bomo dovolj občutljivi tudi za bedno in boleče stanje grešnikov, ki še vztrajajo v zavračanju Očetove ljubezni. Iz takšne bolečine, ki je odsev Božje »bolečine« v odnosu do grešnikov, se more roditi pravo zadoščevanje za grehe vsega sveta. Še posebej se je za takšno duhovno ozračje vredno truditi v družinah, da bi v njih bilo vedno več Božje ljubezni, ki ni odvisna od naše »pridnosti«, saj je zastonjska. V takšnem ozračju otroci z nevsiljivo vzgojo prejemajo duha usmiljenja, darovanja, odpuščanja in brezpogojne ljubezni. In v takšnih družinah se naseljuje vedno več veselja do življenja in zato prave polnosti življenja.

Duhovnost češčenja Jezusovega in Marijinega Srca je primeren življenjski program za posameznike – duhovnike in vernike laike, za družine in za druge skupnosti po župnijah.

3. Sveto Rešnje telo je središče duhovnikovega življenja

V razmišljanju na letošnji praznik svetega Rešnjega telesa in krvi nujno združujemo skrivnost svete evharistije s skrivnostjo zakramenta mašniškega posvečenja in duhovnikovega pastoralnega delovanja. Ker leto duhovništva poteka ob obhajanju obletnice smrti arškega župnika sv. Janeza Vianneya, si priključimo v spomin njegovo »pastoralno metodo«. Odkriva nam jo prav prvi dogodek ob njegovem prihodu v Ars. Ko je s pomočjo nekega fanta končno le našel Ars, je prej kot v župnišče zavil pred tabernakelj in se potopil v prvi pogovor z Gospodom pod podobo kruha na novi pastoralni postaji. To je bilo postavljanje temeljnega kamna njegovega pastoralnega načrta za novo župnijo. Tam se je, predno je sploh spoznal kakšnega arškega župljana, ponudil Jezusu, da bi vse življenje trpel za spreobrnjenje župljanov. S tem se je, ne le z zakramentom svetega mašniškega posvečenja, ampak tudi s svojo voljo, priličil svojemu Gospodu. Vernike je od prvega dne svojega delovanja v Arsu na poseben in izredno učinkovit način uvajal v molitev, ki je iz kraja že skoraj povsem izginila. Ljudi je učil moliti predvsem z vzgledom molitve pred tabernakljem. V letu priprave na slovenski evharistični kongres smo bili duhovniki še posebej pozvani, da bi obnovili ali poglobili svojo molitev pred tabernakljem: vsak dan vsaj pol ure poleg obhajanja svete maše. Vianneyeva srčna pastoralna pot je vodila: od tabernaklja do spovednice. Vsa ostala pastorala se je dogajala vmes. To je velik vzgled za vsakega duhovnika, a na nek način tudi za vsakega katoličana. Molitev pred Najsvetejšim, kjer je uresničena za človeka tako pomembna tudi telesna bližina Boga in človeka Jezusa Kristusa, mora biti začetek vsake pastoralne dejavnosti. Tam naj se rodi ali preveri v dialogu z Njim vsaka pastoralna pobuda, pa tudi vsaka osebna duhovnikova odločitev. Saj duhovnik ni več sam svoj; je Gospodov še na bolj izključujoč način kot vsak drug kristjan. A tudi med potekom vsake pastoralne dejavnosti naj duhovnika in njegove sodelavce pot pogosto zanese pred tabernakelj, da v tihoti z njim podelijo potek pastoralnega delovanja. In končno je prav, da se tudi ob koncu vsakega pastoralnega dogajanja zopet najdemo pri Gospodu, na samem – pred tabernakljem, in mu poročamo, kako je potekalo delo v njegovem vinogradu.

Telovske procesije, ki se danes vijejo po poteh in cestah ter ulicah naših krajev in mest, so tudi izraz tega spoznanja, da naj bi bilo vse naše življenje osredinjeno okoli Jezusa Kristusa, ki je resnično in trajno med nami pod podobo kruha. O, ko bi zmogli toliko vere, kot je veliko gorčično zrno, bi mogel Gospod v naših družinah in drugih medsebojnih odnosih premikati gore, ki nas tolikokrat hromijo in delajo življenje brezizhodno! Naj danes doseže blagoslov, ki ga bo duhovnik zarisal z Najsvetejšim na vse štiri strani neba, vsako družino, vsak odnos med možem in ženo, naj otopli vse sosedske odnose in prinese v delavnice, tovarne, pisarne, rudnike in druga delovna okolja novega duha vzajemnosti in solidarnosti ter poštenja in pridnosti. Tako bo vse delo dobilo značaj sodelovanja s Stvarnikom in vsi odnosi bodo postali prostor uresničevanja ljubezni, ki bo podobna Gospodovi. On se v ponižnosti kruha sklanja k vsakemu človeku in računa z njim. Po Pavlovem in Vianneyevem vzgledu se zato pustimo osvojiti Kristusu in bomo tudi mi današnjemu svetu glasniki upanja, sprave in miru. Iz evangelija poznamo dialog med Jezusom in Petrom, kjer slišimo trikrat: »Simon, Janezov sin, ali me ljubiš?« in enako Petrov odgovor: »Da, Gospod, ti veš, da te ljubim!« (Jn 21,15.16.17). Tak dialog naj med Kristusom in duhovnikom poteka vsak dan pred tabernakljem in duhovnik se mu ne sme izmikati.

4. Duhovnik po Jezusovem Srcu

Že ko sem prvič slišal besedno zvezo iz današnjega naslova, me je pritegnila in želel sem spoznati, kaj pomeni. Z leti se mi je dopolnjevala podoba duhovnika po Jezusovem Srcu. Tudi leto duhovništva, ki ga je papež Benedikt XVI. razglasil lani na praznik Srca Jezusovega in ga bo letos na isti praznik sklenil, je pripomoglo, da sem še poglobil to zavedanje. Z mašniškim posvečenjem me je Sveti Duh sam zakramentalno, to je resnično, upodobil po Kristusu Duhovniku, najvišjem in večnem duhovniku nove zaveze. To je velika skrivnost udeležnosti pri Kristusovem poslanstvu, ki ga je On sprejel od Očeta, jaz pa od Njega, in mi omogoča delovati v *Kristusovi osebi (in persona Christi)*. Kar je neprimerno več kot zgolj delovanje v njegovem imenu. V imenu drug drugega, s pisnim pooblastilom ali brez, lahko delujemo tudi ljudje; v osebi drugega pa nikoli ne moremo.

Delovati v osebi Boga-človeka! Kaj so v primerjavi s to milostjo poleti v veselje ali posegi v mikroskopski svet? Kaj znanstveno odkrivanje skrivnosti narave, čeprav so Božje sledi, v primerjavi z odkrivanjem same Božje Globočine? Zakramentalno delovati v osebi Jezusa Kristusa pomeni poseben skrivnostni vstop v Presveto Srce Jezusovo. »Srce« v svetopisemski in krščanski tradiciji pomeni organ molitve, duhovni organ kontemplacije, torej zrenja Svete Trojice, organ duhovnega čutenja. V njem je sedež duhovnih čutov, ki dokazujejo, da smo ljudje ustvarjeni po Božji podobi, da smo na nek način »sonaravni« Bogu. »Srce« je človekovo najgloblje osebno jedro, kjer je najbolj to, kar je Bog hotel, ko ga je ustvaril. S pomočjo »srca« spoznavamo duhovni pomen sebe in drugih ter sveta in zgodovine. Jezusovo Presveto »Srce« (njegovo učlovečeno osebno jedro kot Boga in človeka) je zaradi enkratne čistosti najpopolnejše človeško »srce«, najpopolnejši organ zrenja Očeta. Kristus je prišel kot človek med nas prav zato, da bi ljudje lahko v njegovem Srcu odkrivali občutljivost za Božje stvari, si oblikovali verski čut in tako nezmotljivo odkrivali duhovni pomen stvari.

In glejte nedoumljivo Očetovo naklonjenost do človeka: duhovnika pokliče in z zakramentom mašniškega posvečenja skrivnostno usposobi, da se združuje z Gospodom in tako postaja orodje odrešenja, ki priteka iz Jezusovega prebodenega Srca.

Kdo ne bi vzkliknil: O, sveta služba! O, neizmerni dar Božje ljubezni! Tako bi morali vzklikati z vsem stvarstvom ob tej nezasluženi veličini, ki jo razodeva dar duhovništva. Jezus si je izbral duhovnike, »da bi bili z njim« (Mr 3, 14), kar seveda ne pomeni le telesne bližine, ampak predvsem najglobljo človeško možno povezanost, ki bi jo lahko imenovali tudi združitev src. Najbolj resnično osebno edinost, ki edina omogoča čutenje z drugim v njegovem najglobljem in resničnem jedru. Pri Jezusu Kristusu seveda to pomeni edinost z njegovim osebnostnim jedrom, ki je Očetov Logos (Beseda, Smisel). V tej duhovniški zakramentalni edinstvi je duhovnik »vrata« k Jezusovemu Srcu, k njegovim skrivnostim. Njegovo poslanstvo je v tem, da postane čim bolj čisti pretvornik Jezusovega zrenja Očeta in dojemanja duhovnega pomena stvari in dogodkov iz njegovega Srca v srca vernikov preko svojega srca. Duhovnik vsega tega ne zmore v lastni moči, ampak le v moči zakramenta svetega reda.

5. Duhovnik med Jezusovim Srcem in srcem sveta

Duhovnik po Jezusovem Srcu je zelo očitno vpet med svetost in grešnost. Med grešnost, ki ga kot navadnega smrtnika priklepa k pritlehnim stvarim, in svetost, ki je tista sila, ki je edina sposobna spremeniti svet. Vpet med Jezusovo Srce in (grešno) srce sveta, bolj kot drugi doživlja neizprosni boj med lučjo in temo, med dobroto in zlom. Po veri in v zakramentih že doživlja zmago Luči in Dobrega, a v telesu še s Pavlom doživlja »trn satanov«, ki ga bije.

Kot takšen je tudi slovenski duhovnik, pa naj bo novomašnik ali zlatomašnik, pomemben »katalizator« v zgodovini, je nadaljevanje »znamenja, ki se mu bo nasprotovalo«. Pridružen je Kristusovemu Srcu in po njem upodobljen po skrivnostni moči polaganja škofovih rok. V tem Srcu je njegov življenjski prostor in tam more prepoznavati resničnost slovenske sedanosti. Iz tega najbolj pristnega organa zrenja Očeta mora izrekati v slovenski prostor resnico: o nas samih, o naši preteklosti in naši prihodnosti, o slovenskem grehu in očiščevanju, o naši spravi in o prerojenju slovenskega naroda pa tudi o slovenski svetosti. Čast ima izrekati resnico odrešenja za slovenski narod in vse, ki z njim prebivajo v naši domovini.

Vsako leto se v teh prvih junijskih tednih najbolj odpirajo še nezaceljene rane našega narodnega srca iz polpreteklega časa. Ponekod v slovenski zemlji še globoko korenini smrt. Pa ne mislim na človeške kosti v (ne)označeni slovenski zemlji, saj v njih, tako sem prepričan, ne domuje smrt - zato se jih nekateri bojijo (mrtvih se namreč ni treba bati). Bolj imam v mislih »zemljo« naših slovenskih src. Tam globoko se nekje v njih zadržuje smrt: sovraštvo, odpor, bojazen in strah, neodpuščenost in nesposobnost sprave - vse to so jasna znamenja duhovne smrti. Od sv. Štefana naprej so se v najtežjih trenutkih krščanstva pojavljali kristjani, ki so že v samem deju sprejemanja nasilne smrti ljubili svoje rablje. Pričevanja o Božjih služabnikih mučencu Lojzetu Grozdetu, škofu Antonu Vovku in duhovniku Danielu Halasu, potrjujejo prav to držo. Nikjer ni sledu o tem, da bi sovražili, da bi snovali maščevanje. Le dostojanstveno sprejemanje neizbežnega trpljenja in vedno globlja skrb za zasliševalce in naročnike zločinov, ki so v resnici prave žrtve greha in zla. Kakor se je v rimskih levnjakih tako se je tudi v slovenskih medvojnih in povojnih »kolosejih«, zaporih in zasliševalnih sobah, slišala ali čutila molitev za mučitelje. In prav to so znamenja mučencev in zato znamenja upanja, da smo tudi Slovenci zmožni velikih dejanj in tudi mučeniških drž.

Slovenski mučenci, ki bodo morda priznani kdaj tudi pred vesoljno Cerkvijo, so znamenja upanja za slovensko spravo in zato veliko znamenje upanja za slovensko družbo, ki brez tega dejanja sprave ne more preživeti. Res da je pomembno odkrivanje resnice in poprava krivic, saj brez tega ni popolne sprave, a najpomembnejše je iz »zemlje« slovenskih src iztrebiti smrtno držo sovraštva. Mučence je bolj kot zase skrbelo za vse vrste njihovih rabljev. Ker niso mislili nase, so bili sposobni spravne drže. V takšno zadržanje jih je odpiralo upanje v Jezusa Kristusa. To je drža usmiljenja žrtve pred krvnikom, ki je krvniku potrebna za njegovo duhovno preživetje kot rastlini v puščavi voda. In takšni ljudje so znamenja resničnega upanja.

Sedanji slovenski duhovnik ima dovolj svetlih in svetih zgledov iz preteklosti, tudi mučeniških pričevanj mu ne manjka, da lahko konkretno ve, kako se živi zajemajoč iz Kristusovega Osrčja, na katerega se vsak dan pri obhajanju Kristusove nekrvave daritve priključuje. Res potrebujemo arhitektov in zdravnikov, ekonomistov in politikov, kmetov in kemikov, umetnikov in pedagogov, zgodovinarjev in arheologov (duhovnik jih ne more nadomestiti) ... a slovenskega duhovnika ne more nadomestiti nihče. Njegova naloga je voditi do duhovne vizije slovenske prihodnosti, kot jo kontemplira v Jezusovem Presvetem Srcu.

6. Srčno želi jesti z nami

V letu duhovništva, ki je hkrati tudi leto evharistije, je skrivnost velikega četrtega ves čas posebej živa. Kakor da veliki četrtek traja celotno pastoralno leto. Pri krizmeni sveti maši se vsako leto verniki s svojimi duhovniki in s škofom na poseben način pridružimo Janezovi molitvi v Knjigi razodetja: »Njemu, ki nas ljubi in nas je opral naših grehov s svojo krvjo ter nas napravil za kraljestvo, duhovnike Bogu, svojemu Očetu: njemu slava in moč vekomaj. Amen!« (Raz 1,5-6). To molitev v bogoslužju na tak ali drugačen način večkrat izražamo. Iz srca izpovedujemo, da verujemo, da nas Bog ljubi in nas je opral grehov s krvjo svojega edinorojenega Sina. V tem letu še posebno močno poglobljamo zavedanje, da nas je Kristus v svoji krvi opral zato, da bi »nas napravil za duhovnike Bogu, svojemu Očetu« (Raz 1,6). Krstno maziljenje nas je vse neizbrisno zaznamovalo s skupnim duhovništvom vseh, žensk in moških, ki nas usposablja, da je vsak dih našega življenja duhovniški; vsaka misel, beseda in vsako dejanje naj bi služila bogoslužju življenja, ki ga vsak kristjan obhaja vsak trenutek, ne glede kateri stan si je izbral in katerega spola je. V tem smislu v krščanstvu ni razlike glede duhovništva med moškimi in ženskami, tudi le-te so po krstu duhovnice.

Z maziljenjem s sveto krizmo Bog na različne načine nadgrajuje krstno duhovništvo s posebno močjo Svetega Duha, ki nas pri birmi usposobi za pričevalce z besedo in dejanjem sredi našega Bogu precej odtujenega sveta. Posebej pa smo hvaležni Bogu, da s polaganjem škofovih rok in maziljenjem s sveto krizmo usposobi za dar službenega duhovništva posebej za to izbrane.

Prav je, da se škofje, duhovniki in diakoni v duhu pogosto postavimo v uro svojega posvečenja: z duhovnimi čuti začutimo roke škofa posvečevalca na glavi in vonj krizme, ki se dviguje z maziljenih rok! Takrat smo postali Gospodovi apostoli in njegova današnja izbrana »družčina«, ki jo je poklical in po Cerkvi izbral, da bi v tem času »bili z njim« (Mr 3,14).

Kako globoko lahko zadenejo duhovnika, pa tudi vsakega vernika, Gospodove besede v tistem prvem velikem četrtku, ki jih je zapisal Luka: »Ko je prišla ura, je sedel k mizi in apostoli z njim. In rekel jim je: 'Srčno sem želel jesti z vami to pashalno večerjo'« (Lk 22,14-15). Razumete, kaj si je Jezus tako srčno želel? Takrat je pri mizi postavil sveto evharistijo, ki je bila vnaprejšnja prisotnost njegove smrtne agonije, smrti na križu in vstajenja. To si je srčno želel! Torej za svoje učence trpeti in umreti, da bi jim omogočil veliko noč, prehod k Očetu. Molimo za duhovnike, da nikoli v duhu ne bi zapustili te »njegove ure«. Ko se vživljamo v to Jezusovo srčno željo – željo ljubezni do konca, nas more prevzeti njegovo čisto hrepenenje po trpeti in umreti za ljudi, za učence, za prijatelje, a tudi za tiste, ki ga bodo izdali, zatajili, zapustili in končno tudi za tiste, ki ga bodo ubili. Usodna privlačnost agapične (agape je izraz za čisto ljubezen) drže Bogo-človeka lahko človeka pritegne bolj od vsega drugega. Čeprav nas je tudi strah in se kdaj izmikamo, moramo priznati, da česa bolj privlačnega še nismo doživeli. Zato se veselimo obhajanja svete evharistije, kjer se spet in spet uresničuje Jezusova srčna želja.

7. Naše zakramentalne korenine segajo do zadnje večerje

Duhovništvo in evharistija koreninita skupaj v obhajanju zadnje večerje. Tisti večer sta se na čudovit način zlili v eno Jezusova človeška želja in njegova Božja volja ter rodili neizčrpen zaklad milosti in edini pravi izvir življenja. Ko se je prvič zakramentalno v prvi evharistiji ponavzočila njegova smrt, jo je želel deliti in doživljati v krogu svojih prijateljev, saj jih drugi dan, ko se je ista resničnost zgodila tudi na zgodovinski način, ni bilo v bližini, ker so v glavnem zbežali. In kljub vsemu je v tistem četrtkovem večeru »svoje prijatelje« preustvaril v duhovnike, ki bodo »to« obhajali v njegov spomin vso zgodovino. Poskušajmo se vživeti v njegovo doživljanje, ko je čez nekaj trenutkov, ko se je v kruhu že razdelil mednje, videl, da se sploh ne zavedajo, pri čem so udeleženi. Evangelist Luka jasno poroča, da so se ukvarjali s tem, kdo med njimi je največji (prim. Lk 22,24): On sam v evharistični resničnosti smrtne agonije in daritve življenja, oni pa v egoističnem prepiru o svoji pomembnosti. A vendar je srčno želel jesti to »velikonočno jagnje« z njimi. Zares jih je moral imeti rad, takšne kot so bili! In ker se tudi nam dogajajo podobne stvari, lahko v tem vidimo rešitev. Kljub vsemu nas ima neizmerno rad in nam podarja moč svojega duhovništva v obeh oblikah in nas želi imeti ob sebi pri obhajanju svete maše – torej pri posedanjenju svoje smrti in vstajenja. Kot sveti Pavel smo duhovniki še posebej njegove priče, ker ga vsak dan srečujemo kot Križanega in kot Vstalega pri sveti maši, pri kateri delujemo tudi v moči njegove osebe (in persona Christi). Vsi prisotni pa se pridružujejo v moči krstnega duhovništva.

V letu evharistije in tik pred slovenskim evharističnim kongresom končujemo ob letošnjem prazniku Srca Jezusovega leto duhovništva. Papež Benedikt XVI. je lani na praznik Srca Jezusovega, ki je svetovni dan duhovniškega posvečenja, razglasil »leto duhovništva« ob 150-letnici smrti arškega župnika sv. Janeza Vianneya. S to gesto je pokazal plemeniti in sveti odnos do skrivnosti duhovniške službe. Z letom duhovništva je poudarjena pomembna vloga in poslanstvo duhovnika v Cerkvi in v sodobni družbi. Papež je imel v mislih duhovnika, ki s svojo duhovniško zvestobo seva v svet Kristusovo zvestobo do sodobnega človeka, ki zaradi svoje odtujenosti Kristusu še posebej potrebuje dokaz njegove zvestobe. In ta »dokaz« so na viden način duhovniki. V življenju službenega duhovnika naj vedno prihaja, poudarja papež, do izraza, da se njegova evangelizacijska naloga razlikuje od krstne in birmanske ne le po stopnji, ampak po bistvu: po posebni globinski podobnosti s Kristusom (ontološka vez neizbrisnega znamenja duhovništva). Naše duhovništvo korenini v Kristusu-Glavi Cerkve in nosi v sebi srčno in popolno priličenje Kristusu predvsem v njegovem »apostolskem načinu življenja«. To vključuje intenzivno duhovno življenje, tisti »novi stil življenja«, ki ga je pričel Gospod sam in so ga nadaljevali apostoli s Pavlom vred.

8. Pustite se osvojiti Kristusu

Sveti Pavel nam v svojih spisih v veliki meri opisuje, kako se je spremenil njegov način življenja po tako živo doživetem srečanju Vstalega. Zaživel je Jezusov stil življenja: »Ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni« (Gal 2,20). Kako močno bi si morali želeli, da bi duhovno okušali to resničnost tudi mi! Ko je Pavel enkrat to okusil, si ni želel okušati ničesar drugega več. Malo izkušnje o tem ima verjetno že vsak, a kako bi se to pokazalo, ko bi Kristus popolnoma zaživel v meni?! Ali ni eden izmed ciljev slovenskega evharističnega kongresa prav čim širše razplamtevanje prav tega hrepenenja. Kristus že od nekdaj želi, da bi se »ogenj«, ki ga je prinesel na zemljo, že enkrat razplamtel (prim. Lk 12,49). Prav danes kot posamezniki in kot skupnosti, zakonske, družinske, župnijske, zavestno poživimo in poglobimo to hrepenenje ter se s prošnjo zatecimo k njemu, od katerega prihaja vsak dober dar in vsako popolno darilo.

Duhovnikom letos še posebej zveni, in naj nikoli ne izzveni, poziv Pavlovega življenja, ki ga je na različne načine z besedo in predvsem z lastnim življenjskim duhovniškim zgledom poslal v svet: Pustite se osvojiti Kristusu! To je bil cilj vsega Pavlovega duhovniškega življenja. Po usodnem srečanju z živim vstalim Gospodom ni hotel ne mogel vedeti nič drugega več kot samo Kristusa, in to križanega. Življenje mu je postal Kristus do takšne mere, da je čutil, da ne živi več on, ampak da v njem živi Kristus. Pavel je bil v resnici kristocentrični človek, torej človek s svojim osebnim središčem v Kristusu; ne v sebi, kar je egocentričnost; ne zgolj v drugih ljudeh, to je še premalo, ampak v Drugem, v Kristusu Jezusu, ki je prav v ta namen ostal med nami pod podobo kruha in vina. Naj bo to tudi naša velika prošnja ob izteku leta duhovništva in ob slovenskem evharističnem kongresu, da bi skupaj s škofi verniki, duhovniki in diakoni zmogli vsak dan bolj postajati kristocentrične skupnosti. Naj ob nas vsi začutijo, da v nas živi in deluje Kristusov duh.

Kako se to uresniči, nam Pavel nakaže v pismu Galačanom: »Evangelij, ki sem vam ga oznanil, ni človeški. Jaz ga tudi nisem prejel in se ga nisem naučil od človeka, marveč po razodetju Jezusa Kristusa« (Gal 1,11-12). Duhovnik ne uči svojega nauka in ne opravlja zgolj človeških del, ampak uči Jezusov nauk in ponavzoča njegova dejanja, ki so odrešenjska. Obojega pa se najprej sam uči pri Jezusu. Pri oznanjevanju je Pavel naletel na veliko ovir in težav; bile so seveda drugačne kot danes, a tudi danes oznanjevalec naleti na mnoge ovire, ki mu lahko jemljejo pogum in moč. Pavel je glede takšnih primerov zapisal, da se takrat ni posvetoval z mesom in krvjo (prim. Gal 1,16). Kar pomeni, da je z močjo Kristusovega duhovništva v sebi šel preko človeških ozirov, dvomov, opravljanj in nasprotovanj, saj je postal apostol narodov zaradi Kristusa in ne zaradi človeške nagrade. Na tak način je dober boj »dobojeval, tek dokončal, vero ohranil« in v pismu Timoteju še dodal: »Gospod mi je pomagal in dal moč, da bi se po meni oznanjevanje dopolnilo« (2 Tim 4,17).

Gospod nam je obljubil večno zvestobo, iz katere prihaja moč za oznanjevanje. Nanjo se duhovniki v življenju opirajo, ne na svoje človeške sposobnosti in moči, čeprav so jih ob mašniškem posvečenju zavestno podarili Cerкви in Gospodu, da jih bo lahko uporabil po svoji presoji in volji. S to zavestjo o Kristusovi zvestobi se duhovniki in drugi verniki vsak dan hranimo in črpamo moč za svojo zvestobo. Srečanje teh dveh zvestob neizmerno osrečuje. In iz te osrečenosti človekovega jedra, srca, lahko nato zajemajo drugi.

9. Bodimo istega mišljenja

Kaj naj si želimo, ob iztekanju leta duhovništva, da bi v duhovnikih in vernikih ostalo? Jezus Kristus je Božji Logos, kar ne pomeni le Beseda, ampak tudi Smisel vseh stvari. On razodeva v sebi vrednote, ki jim je vredno slediti in jih živeti: po njih uravnavati svoje mišljenje, hotenje in delovanje – saj samo tako dobi življenje smisel. Prav o tem nam pogosto piše apostol narodov, katerega dva tisoč letnico rojstva smo obhajali pred dobrim letom. Iz ječe, verjetno v Efezu, je pisal v Filipe, prvi krščanski skupnosti v Evropi. Presenetljivo jim iz ječe piše o veselju: »Dopolnite moje veselje«. S čim? »Da boste istih misli in boste imeli isto ljubezen« (Flp 2,2). Kljub vsem težavam jih naravnost roti, naj bodo »enega duha in enega mišljenja«. Katerega duha in kakšnega mišljenja? Pavel ni mislil na kakršnokoli mišljenje, ampak na tisto, »ki je tudi v Jezusu Kristusu« (Flp 2,5). In kakšna miselnost ali mentaliteta je v Kristusu? V sloviti kristološki himni, ki mu privre iz srca, jo Pavel predstavi. Mišljenje se namreč razode v delovanju, v življenju. Jezusovo življenje je razodelo: čeprav Bog, je zaradi nas postal človek; za nas je sam sebe izničil in podobo sužnja vzel nase; sam sebe je ponižal vse do smrti na križu – vse kot izraz ljubezni do nas in za naše odrešenje. V ozadju čutimo, kako Pavel v ječi pravzaprav pozablja nase in ga je strah za druge, da jim ne bi oznanil Kristusa zaman. A kljub temu ostaja v veselju, saj vzrok veselja ne more biti trenutno stanje, ampak Jezus Kristus in njegova žrtev za nas. Pavel ostaja v ječi v živem odnosu z Gospodom.

Kako blagodejno in ohrabrujoče je čutiti Pavlovo neugnano duhovniško, pastoralno silo, da kristjane bodri, utrjuje v nauku in zlasti v življenju po njem! Niti ječa niti druge stiske mu je niso mogle utišati. Samo želimo si lahko in prosimo zanjo tudi mi, duhovniki in verniki laiki. Še kako je potrebno danes skrbeti, da je isto mišljenje v nas, kot je v Jezusu Kristusu. Z gorečo molitvijo za duhovnike jim izprosimo milost, da jim mentaliteta sveta nikoli ne bi izpodrinila Kristusove mentalitete. Kot je ni blaženemu škofu Antonu Martinu Slomšku in drugim našim slovenskim Božjim služabnikom in služabnicam.

To Kristusovo mentaliteto in držo se posvečeni oznanjevalci Kristusovega mišljenja obvežejo oznanjevati tako, da nič drugega več ne vedo pred ljudmi kot Kristusa, in to križanega ter od mrtvih vstalega. Vse to potrdijo s trojno zvestobo, ki jo pri posvečenju obljubijo: z zvestobo svobodni neporočenosti zaradi Božjega kraljestva – takšno življenje je tudi danes izredno »glasna« govornica, ki jo ljudje v svetu še kako potrebujejo, čeprav ji pogosto oporekajo, a prav to je dokaz, da je življenje duhovnika v celibatu potrebno; nadalje z zvestobo obljubi pokorščine, ki ni slepo sledenje nekomu, ampak skupno sledenje Svetemu Duhu v skupnosti Cerkve; ter z zvestobo nauku Cerkve, čeprav so kdaj nauki tega sveta bolj mikavni. Duhovnik je s to trojno zvestobo v sodobnem svetu predvsem mladim potreben trden pričevalec Kristusovih vrednot.

Polaganje rok apostolov posreduje tudi dar duhovniškega samskega načina življenja, ki ga verniki vidijo in se ob njem navdihujejo za zvestobo Bogu. Papež poudarja, da čeprav nam teologija pravi, da moralnost delivca zakramentov ne vpliva na veljavnost (v dobro vernikov namreč), to ne zmanjšuje nujnosti teženja duhovnika k moralni popolnosti, ki mora prebivati v srcu vsakega avtentičnega duhovnika in bogoslovca. Čeprav je zaradi slabosti ne moremo vedno dosežati, je ne smemo zavreči kot teženje in hrepenenje, ki ga Gospod lahko izpolni. Od tega teženja k duhovni popolnosti je v veliki meri odvisna rodovitnost duhovnikovega služenja. Prav padci duhovnikov na tem področju so velik škandal v svetu.

10. Odgovorimo s svetostjo

Danes je duhovnik postavljen v čas rastočega liberalnega in relativističnega gledanja na krščanske vrednote, kar se hitro širi celo med kristjani. Povečujejo in na novo se pojavljajo okolja, tudi v vaških predelih, kjer duhovnik ni več avtomatično zaščiten pred javnim izpostavljanjem njegovih bodisi resničnih bodisi izmišljenih slabosti in napak. Marsikdo med njimi je že bil izpostavljen javnemu blatenju in odvzemu dobrega imena, mnogi pa tudi tarče roparskih napadov v župniščih. A tudi to ni nič novega. Ali niso delali podobno z vsemi pravimi preroki in celo z Jezusom. Prav Apostolska dela kot najstarejša priča dogajanja v prvih skupnostih Cerkve nam predstavljajo jeruzalemsko skupnost s Petrom, ki je bila podobno in še huje izpostavljena javnemu obsojanju, vse do preganjanja in mučeništva. V nekem trenutku je Jakob bil umorjen, Peter pa v ječi. In večini je to ugajalo, ker so s tem hoteli utišati globlje potrebe v sebi. Ali ni danes podobno? Nobenega vzroka ni, da bi se družba bala Cerkve, a močna zadržanost in nasprotovanje obstajajo. Reakcija Cerkve je bila molitev in še bolj zvesto življenje po evangeliju. Napadi na Cerkev in njene predstavnike so tudi danes klic, sicer v negativni obliki, sodobne družbe po avtentičnih krščanskih vrednotah, ki so končno splošno človeške, saj jih je Stvarnik zapisal v samo dno človeške narave. Ni prav, če bi odgovorili z agresijo, ampak krotko kot Kristus in apostoli. To pomeni, da svoje resnične slabosti in napake priznamo, jih ne pometemo pod preprogo, in se jih trudimo odpraviti. Na neresnične obtožbe pa krotko, a odločno odgovorimo. Še bolj pa naj nas takšno stanje duha med nami vzpodbudi k svetemu življenju, da bo Kristusovo obličje žarelo iz našega. Odgovorimo s svetostjo; svet tudi danes potrebuje svetniških duhovnikov.

Sklep leta duhovništva je zato prav primeren trenutek, da vsak pri sebi obnovi svojo prvotno pastoralno gorečnost. Ko bo papež Benedikt XVI. jutri slovesno obhajal sklep tega leta, naj to ne pomeni, da je leto duhovništva odšlo v zgodovino. Kot trajen izziv naj ostane hrepenenje po goreči pastoralni ljubezni, podkrepiljeni z visoko stopnjo duhovnega življenja med duhovniki, da bodo po vzoru velikih evangelizatorjev v zgodovini Cerkve in tudi na Slovenskih tleh poživili pričevanjsko oznanjevanje. Zato naj duhovniki obnovijo obiskovanje vernikov. Niso več časi, ko bi jih lahko čakali samo v pisarni. Ob srečevanjih pa naj vernike potrjujejo v veri, upanju in ljubezni. Duhovniki si morajo danes organizirati delo in življenje tako, da bo ob njih kot središču raslo župnijsko jedro, ki bo vedno bolj sposobno nove evangelizacije. Samo duhovnikova gorečnost more vneti druge! To pa pomeni tudi, organizirati si čas tako, da bo duhovnik imel čas za bistveno, za evangeljske odnose z ljudmi – ti so »bistveno«, ti so »edino potrebno«, ti so »najboljši del«, ki ga svet ne more odvzeti, ne duhovniku ne vernikom. To pa hkrati pomeni tudi, da si morajo prav vsi, tudi verniki laiki, vzeti čas za lastno župnijo in tudi škofijo. Čutiti morate z njima, se odzivati in sodelovati v škofijskih, dekanijskih in župnijskih organih ter v njih in preko njih uresničevati Cerkev. Cerkev smo vsi! Škofija smo vsi! Župnija smo vsi! In samo od tebe in mene je odvisno, kako živi in bo živela. Ne moremo se več zanašati na druge! Vsak trenutek in napor, ki ga vključite v skupno delo, se tridesetero, šestdesetero ali stoterno pomnoži! V to moramo vsak dan bolj verjeti. Kvaliteta našega skupnega delovanja je odvisna od kvalitetnega sodelovanja in odzivanja vsakega izmed nas. Svetost pa je edina sila, ki to zmore.

11. Srce Jezusovo izvir duhovništva

Današnji praznik Srca Jezusovega je lansko leto papež Benedikt XVI. izbral za začetek leta duhovništva. Danes ga sklepamo. Še enkrat si priključimo v spomin nekaj temeljnih usmeritev, ki nam jih je sveti oče položil na pot tega leta, a nikakor danes ne smejo postati preteklost, ampak dobiti samo še dodatno svežino in moč za nadaljevanje.

Začeti leto duhovništva na praznik Srca Jezusovega je bilo nekaj izredno simbolnega. Jezusovo Srce simbolizira Jezusovo Božje-človeško ljubezen kot neizmerno zavzetost za človeka; ljubezen, ki nikoli ne odstopi, prav nikoli in nikdar, ljubezen, ki se nikoli ne utruja! To Srce je simbol ljubezni, ki gre celo preko smrti. To je prebodena Stran, to je s sulico odprto Srce, iz katerega pritekajo vsi zakladi modrosti in vednosti, vse potrebne milosti. Nenazadnje je to odprto Srce izvor tudi milosti vsakega duhovništva. In sveti arški župnik Janez Marija Vianney je to resničnost v svoji sveti preprostosti izrazil z izredno globino: »Duhovništvo je ljubezen Jezusovega Srca.« In to Srce, iz katerega je izšlo službeno duhovništvo, vabi duhovnika, da zapusti človeške varnosti in se zaupa Njemu ter iz sebe naredi dar ljubezni brez rezerve.

Papež je že na začetku močno poudaril preprosto nujnost duhovništva za svet, pa naj se svet tega zaveda ali ne. Poslanstvo duhovništva je nujno za Cerkev in svet, zato zahteva polno zvestobo Kristusu, ki je za duhovnika njegova pot svetosti. Kristus računa na duhovnike, da bomo širili njegovo ljubezen in resnico v svet, in sicer še na drugačen način kot vsak kristjan. Duhovnik, ki se pusti osvojiti Kristusovemu Srcu, je v svetu glasnik upanja, sprave in miru, niza svoje misli papež. Duhovniki in verniki, naj nam pogosto zastane dih ob nedoumljivem dejstvu naše vere, da Jezus želi, da duhovniki lomijo kruh njegove ljubezni, da v njegovem imenu odpuščajo grehe in vodijo njegovo ljudstvo. To so tako svete stvari, da Bog in verniki upravičeno pričakujejo od duhovnikov in škofov, da se nikoli ne oddaljimo od izvira Ljubezni, ki je njegova na križu odprta Stran. S takšnim duhovniškim življenjem služimo Očetovemu načrtu, da Kristus postane »srce sveta«. A to se zgodi le, ko Kristus postane Srce človeških src. Zgodovinsko se je to začelo s tistimi, ki jih je prve poklical, da bi mu bili najbližji, z apostoli. Zdaj se nadaljuje po nas. Zato smo škofje in duhovniki na poseben način poklicani v Jezusovo bližino in je naj ne bi nikoli zapustili, kot je nista Pavel in Peter, za nobeno ceno. Častilci Jezusovega Srca, podprite nas s svojo priprošnjo!

V letu duhovništva naj se v vseh nas poglobi zavest, da so duhovniki dani vernikom in svetu zato, da bi jim vsak dan podarjali Kristusove besede in njegova dejanja. To pa so sposobni takrat, ko dnevno svojemu Gospodu podredijo svoje misli, voljo, čustva in po njem uravnajo stil vsega svojega življenja. Sv. Janez Vianney je takole razmišljal: »Dober duhovnik je največji zaklad, ki ga dobri Bog lahko podari neki župniji in eden najdragocenejših darov Božjega usmiljenja.« In da bi še bolj poudaril pomen duhovništva, je vernikom ponavljal: »Če bi ukinili zakrament svetega reda, ne bi imeli več Gospoda /.../ Če bi povsem dojeli, kaj je duhovnik na zemlji, bi umrli: ne od strahu, ampak od ljubezni.« Duhovnik je po škofu poslan na župnijo, da bi tam spet učlovečil Kristusovo prisotnost in njegovo »odrešenjsko nežnost«, je poudaril papež v pismu ob začetku leta duhovništva.

12. Čuteče srce in v molitev dvignjene roke

Papež Benedikt XVI. nam v svoji zadnji okrožnici poudarja, da pravi napredek in razvoj, ki sta pravična do vseh udeležencev v procesu razvoja, nista mogoča brez ljubezni v resnici. Tak razvoj ne potrebuje le znanosti in tehnike, čeprav seveda tudi, ampak tudi čuteče srce in v molitev dvignjene roke, kajti ljubezen in resnica sta Božja darova, ne zgolj sad človekovih prizadevanj. Prav zaradi tega vedno bolj vidim kot posebno znamenje Božje previdnosti letošnje pastoralno leto, s katerim smo se pripravljali na jutrišnji osrednji pastoralni dogodek tega leta, na *slovenski evharistični kongres*. V tem letu evharistije smo z Marijino pomočjo poglobljali in poživiljali našo osebno vero v resnično, stvarno in bistveno navzočnost Jezusa Kristusa kot Boga in človeka pod podobama kruha in vina. Danes, ko se liturgično spominjamo Marijinega brezmadežnega srca, v duhu zremo Marijo in vpijamo njen način življenja iz živega tudi človeško telesnega stika s svojim in Božjim Sinom. Na predvečer slovenskega evharističnega kongresa še posebej močno doživljamo, da je zaradi svete evharistije tudi nam na skrivnosten način omogočeno prav tako kot Mariji živeti od stika in združevanja s Kristusom, ki je prav zato med nami navzoč. To poglobljanje evharistične vere in evharističnega življenja želimo jutri okronati z evharističnim kongresom pod geslom: *Evharistija – Božji dar za življenje*. Evharistični kongres predstavlja najvišjo obliko skupnega češčenja svetega Rešnjega telesa neke večje skupnosti, v tem primeru vse Slovenije, na enem mestu. Storimo vse, da se bo res vsa Slovenija po svojih predstavnikih jutri poklonila Jezusu pod podobo kruha in vina, ga slavila, se mu izročala in ga prosila. Jutri naj bo v Celju zbrano »čuteče srce« in »dvignjene roke« Slovenije. Slovenija že 75 let ni storila kaj takega na ta način. Verjetno predolgo! Če nam je v teh letih skopnelo zaupanje v posebno učinkovitost molitve v neposredni bližini evharistične, tudi telesne, navzočnosti našega Vstalega Gospoda, potem jo poživimo in poglobimo ob jutrišnjem dogodku vere, upanja in ljubezni. Vsi prisotni jutri v Celju bomo skupaj z zastopnikom svetega očeta na nek način postali »žena« iz evangelija, ki se je od zadaj dotaknila roba Jezusove obleke in ozdravela. V imenu vse Slovenije se bomo približali Jezusu in verovali, da lahko »Slovenijo«, to je nas kot narod kot državljane, ozdravi prav tam, kjer »krvavimo« in nam zato odteka »življenje« (prim. *Mt 9,20–21*). Si upamo verjeti, da je tudi od živosti naše vere jutri v Celju, od našega dotika z Gospodom, odvisno reševanje naših sedanjih težav ter stisk; tako v težavnih medsebojnih odnosih v zakonskih zvezah, partnerskih odnosih, družinskih stiskah in tudi v družbenih odnosih. Kristusova navzočnost ni bila in nikoli ni zaman. Tudi jutri ne bo, ne more biti. Njegova navzočnost je vedno dogodek odrešenja. Od vsakega udeleženca in tudi tistih, ki bodo z bolniške postelje ali zaradi drugih zadržanosti dogodek podpirali in doživljali »od daleč«, je odvisno, koliko sadov bo evharistični kongres rodil v prihodnje. Če bi s svetopisemsko podobo iz galilejske Kane osvetlili naše jutrišnje srečanje z živim Gospodom, bi lahko sklenili, da Jezus »vodo« vedno spremeni v »vino«. Od nas pa je odvisno, s koliko vode napolnimo vrče svojih življenj in kaj potem storimo z vinom, ki nam ga podari Gospod. Vsekakor danes, na vigilijo velikega dogodka, ne preslišimo Marijinega naročila: »Karkoli vam reče, storite!« (*Jn 2,5*). Ni še prepozno, ne za udeležbo jutri v Celju, ne za polnjenje »slovenskih vrčev« življenja z »vodo« človeške ljubezni, da jo bo Gospod lahko spremenil v »vino« Božje ljubezni, ki je Kruh za življenje Slovenije (sveta).

13. Dan »E«

Navajeni smo govoriti o odločilnem dnevu »D«. A za Katoliško Cerkev v Sloveniji je danes dan »E«, dan slovenskega evharističnega kongresa. Dan Evharistije na Slovenskem. Nikakor ne gre za neko fatalno usodnost, ampak za simbolnost, saj želimo katoličani s tem dogajanjem zavestno izpovedati vero v resnično, stvarno in bistveno navzočnost poveličanega Jezusa Kristusa pod podobama kruha in vina med nami. Izpovedati vero, ki pod vplivi različnih razkristjanjevalnih procesov postaja marsikje bledikava in duhovno slabokrvna. V dvoletni pripravi na današnji dogodek smo jo želeli krepiti, poglobljati, jo narediti spet živo in za praktičen izvir novih moči za naprej. Zato je evharistični kongres sklep in vrhunec nekega procesa, določenega dogajanja, ki smo ga imenovali priprava. Po župnijah, v raznih skupinah in gibanjih ter v posameznikih, duhovnikih in vernikih laikih, se je to dogajalo. A prav tako mora biti res, ali pa morda še bolj, da je evharistični kongres spet začetek nekega novega procesa, novega dogajanja. Evharistični kongres se mora nadaljevati kot širjenje evharističnega duha v življenje, v slovensko prihodnost. V prispodobi si lahko samo želimo, da bi katoličani na Slovenskem mogli po evharističnem kongresu nadaljevati življenje podobno, kot ga je nadaljeval Savel po tistem odločilnem srečanju z vstalim Kristusom, predno je vstopil v Damask. In poudarek evharističnega kongresa je prav v smeri življenja po dnevu »E«.

V zgodovini posameznika in družbe se pojavljajo obdobja, ko je iz posledic človeških odločitev mogoče jasno spoznati, da človek sam od sebe ni sposoben tako pravilno usmerjati vsega razvoja, da bi bil v celostno korist vsakemu in vsem skupaj. Čas, ki ga živimo v obdobju finančne, gospodarske in socialne krize, je brez dvoma takšen. Nove trume brezposelnih in strah za preživetje številnih med nami, ob krivično nakopičenem bogastvu pri drugih, je dovolj zgovorno pričevanje. Zgolj človeške moči in oblasti ne uspejo ustvariti raja na zemlji, čeprav ga obljublajo. Ideološka zaprtost in praktični brezbrizni ateizem, ki sta sposobna sočloveka, ki je delavec, delodajalec ali lastnik, izkoristiti zgolj v svojo korist, nista sposobna ustvariti resnično človeške družbe, kjer bi bilo osnovno pravilo delo za resnično skupno dobro. Kajti prav to sta glavni oviri pravega napredka, ki je vedno takšen, da omogoča celovit razvoj človeka; razvoj, ki zajema tako telesno, duševno kot duhovno komponento človeka (prim. Benedikt XVI., *Ljubezen v resnici*, 78). A v luči vse preobrazujoče Kristusove moči, ki jo današnji evharistični kongres izpoveduje, moramo z upanjem in pogumom zreti naprej ter si upati, tudi zato ker smo kristjani, delati drzne korake. Napredek je potreben in možen tudi z resnično človeškim obrazom. Kot je Marijo razpoložljivost Bogu odprla za razpoložljivost bližnjemu, tako naj nas kristjane evharistični kongres spodbudi k še bolj zavzetemu iskanju pravih rešitev, ki so v smeri poživljene ljubezni in v sledenju resnici na vseh področjih. Prizadevanje za humanizem, ki je odprt tudi Absolutnemu, lahko usmerja razvijanje pravih oblik socialnega in drugega civilnega življenja v družbi. Humanizem pa, ki izključi Boga, dolgoročno ne more izpolniti človekovih upravičenih pričakovanj, in je zato nečloveški. Tudi samo obhajanje evharističnega kongresa nam razodeva, da nam Stvarnik daje moč in sposobnosti za bojevanje proti zlu pri uresničevanju skupnega dobrega, ki nujno predpostavlja pozornost tudi do duhovnega napredka. Današnja skupna prošnja in molitev je usmerjena tudi v to, da bi se med nami našli ljudje, ki bi si upali tudi na tak nov način zastaviti iskanje nujnih rešitev za premnoge delavke in delavce, ki stojijo pred negotovo prihodnostjo ali pa že okušajo posledice nečloveškega vodenja gospodarstva in napredka v zadnjih desetletjih. Živa naj ostane v nas molitev iz Marijine hvalnice, v kateri Marija slavi Boga, ker v zgodovini vedno znova »razkropi tiste, ki so napuhnjenih misli«, mogočne pa vrže s »prestola in poviša nizke« (Lk 1,51b–52). Današnji slovenski evharistični shod v Celju

je prošnja, da bi v Sloveniji znali in zmogli po Marijinem vzgledu Bogu »v strahu služili« (Lk 1,50) in bi zato lahko v nas in po nas delal velike reči, ki si jih niti predstavljati ne moremo.

14. Evharistično srečanje oseb

Včerajšnji dogodek evharističnega kongresa v Celju naj postane začetek novega dogajanja po naših župnijah, družinah, redovnih skupnostih in posameznikih. Kar pomeni: ohranjajmo živo vprašanje, kako sedaj evharistični kongres nadaljevati. Tudi vrtnice naj bodo pri tem prvi pripomoček, ko bomo vsak dan po malem utrjevali vero v skrivnost svete evharistije, v katero je včeraj zrla vsa Cerkev na Slovenskem.

Kot temeljno ohranimo bistveni poudarek, ki ga prepoznamo tako v Jezusovem zemeljskem bivanju pod podobo človeka kot pod podobama evharističnega kruha in vina. To je poudarek na osebi, na drugi Božji osebi in človeku kot osebi. Kdor je prišel v stik s človekom Jezusom, se je preko njegove človeške narave, ki je vsebovala tako telo kot dušo, na človeški način srečal z drugo Božjo osebo, učlovečeno Božjo Besedo. In prav isto se zgodi pri sveti maši. Pri srečevanju in medsebojnem sprejemanju ljudi je primerno, da nismo osredotočeni predvsem na telo, ki je spremenljivo in, kar se materije tiče, zamenljivo, ampak na osebo samo. Tako je tudi s srečevanjem s Kristusom. Evharistično spremenjenje kruha in vina je osebno dejanje Kristusa, ki se spet in spet podarja svetu; sveta maša je pred vsem drugim dejanje Odrešenika, ki želi biti osebno prisoten med nami, da bi nam omogočil podaritev samega sebe na način osebnega odnosa. Češčenje Najsvetejšega zakramenta razodeva osebo Kristusa in teži k njej, ki je skrivnostno, zakramentalno, navzoča pod podobama kruha in vina. S strani vernika je češčenje Kristusa, realno navzočega pod podobama kruha in vina, pravzaprav način zelo osebnega sprejemanja njegovega podarjanja kot osebe. Kristus se nam vedno razodeva predvsem kot oseba, katere bistvo je podarjanje samega sebe. To je prepoznavno v samem »slovilu« tega zakramenta, ki je gotovo avtentično Kristusova beseda: »To je moje telo (meso), ki se daje za vas!« V aramejskem jeziku pomeni besedna zveza »to je moje meso« več kot prisotnost »trupla« (teles); v zavest namreč kliče prisotnost celotne osebe, saj se pojem »meso« kakor tudi »telo« uporabljata za celovito človeško bitje. Evangelist Janez ponuja takšen razširjen pomen besede »meso« v svojem evangeliju, ko zapiše: »Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostaja v meni in jaz v njem« in »tako bo tudi tisti, ki mene jé, živel po meni« (Jn 6,56-57). Biti in ostati drug v drugem, je mogoče razumeti le kot najbolj notranjo osebno zvezo dveh oseb. Zato »jesti« Kristusovo telo in »piti« njegovo kri, lahko pomeni le takšno resnično najglobljo osebno povezanost, v kateri dve osebi postajata vedno bolj eno; a se seveda ne zlijeta v eno osebo, ampak druga drugi omogočata, da sta še bolj pristno to, kar sta po stvarjenju.

15. Zakaj »jesti« in »piti«

Presenetljivo in zato tudi zgovorno je, da je Jezus Kristus ohranil v zgodovini svojo navzočnost in povezovanje z nami na način uživanja hrane. To mora imeti v sebi globlji simbolni pomen. Ko jemo in pijemo vsakdanjo hrano, se del te hrane vgradi dobesedno v naše telo. Nekateri atomi in molekule, ki so prej sestavljali hrano, čez nekaj časa sestavljajo človekovo telo, ki pa je del človekovega jaza, saj nas kot ljudi ni brez telesa. Smo vedno in povsod telesno-duhovna bitja. Presenetljivo je, kako tesna vez nastane pravzaprav med to materijo in človekovim osebnostnim jedrom, njegovim jazom. Na to tesno vez mislimo, v prenesenem pomenu seveda, ko kdo slikovito reče, da ima drugega tako rad, da bi ga kar »pojedel«. Starši se večkrat izrazijo tako, ko mislijo na svoje otroke, še posebej, dokler so v najnežnejših letih; pa tudi zaljubljeni in tudi že zreli zakonci večkrat uporabijo to primero. S tem izrazijo srčno željo, da bi se z drugim najtesneje povezali, se z njim najgloblje, celo neločljivo združili; preprosto, da bi z njim postali in ostali eno.

Brez dvoma je to prvinsko doživljanje človeka poznal tudi Kristus in sprejel to govorico podob za izraz tako velike skrivnosti, kot je njegova Božje – človeška želja, da bi se v skrajni ljubezni do človeka z njim kar najgloblje povezal v osebnem odnosu, ki bi bil tako močan, da bi lahko prenesel vsa nasprotovanja in vzdržal v vsakem trpljenju, tudi v smrti, ter človeka pritegnil celo v neločljivo edinost v nebesih.

Iz tega premisleka sledi sklepanje, da sveto obhajilo ni preprosto le »prejem« enega izmed zakramentov, marveč je zakramentalno sprejetje osebe Jezusa Kristusa, ki se podarja v svojem povečanem telesu (mesu) pod skrivnostnima podobama kruha in vina, ki predstavljata najbolj osnovno vsakdanjo hrano. Poudarek je torej na enakem osebnem odnosu, kot se je dogajal v času Jezusovega zemeljskega zgodovinskega prebivanja med njim in učenci. Zato je povsem razvidno, da tudi oblika zadnje večerje kot obeda in ista oblika svete maše poudarja predvsem osebno zvezo, pravo združenje dveh oseb. Kajti slavnostni in praznični obedi niso le zaradi človekove telesne lakote, marveč zaradi osebnega srečevanja, zaradi dogajanja osebnih odnosov.

Na takšnem srečanju nismo osredotočeni na telesno hrano in pijačo, ampak smo si osebe druga drugi duhovna in duševna »hrana« in »pijača«. Pri sveti maši pa to postane tudi oseba Jezusa Kristusa – druga Božja oseba, ki mora biti zato resnično navzoča na tak način, da se lahko uresniči srečanje s človekom na način, ki je dojemljiv in mogoč človeku.

Tako lahko prav preko »jesti« in »piti« dojamemo sveto obhajilo kot najbolj osebni način srečevanja z Gospodom, ki je za nas umrl in vstal. Na takšen Jezusov dar samega sebe iz ljubezni se lahko primerno odgovori le z izrazom osebne ljubezni, brez kakršnih koli koristniških namenov. V obhajilu želi vernik pokazati Kristusu, da ga tudi sam želi ljubiti zaradi njega samega in ne zaradi kakšne koristi, ki bi jo lahko imel pri takšnem »obedu«. Kristjan se v obhajilu prepozna kot »ljubljeni od Očeta«, saj Oče pošilja v obhajilu Sina k njemu, in se lahko čuti povsem predanega drugi Božji osebi in v njej celotni Sveti Trojici. Zato si verniki ne domišljamo, da smo gospodarji evharističnega »kruha«, ki je Božja oseba, ampak se ji povsem prepustimo, da Ona zavlada nad nami v upanju, da ji bomo lahko nekoč še bolj popolno pripadali. Ali ni prav tak odnos končni cilj vsake resnične osebne ljubezni? Zato je prav takšen odnos tudi edina primerna vsebina adoracije Najsvetejšega. Takšen češčenjski odnos je s človekove strani nujen, da je evharistični obed lahko uresničena zveza na osebnem nivoju. Zato naj ne bi nikoli s posvečenim kruhom in vinom ravnali kot z golimi ali navadnimi stvarmi ali drugimi dobrinami; ne da bi pozornost osredotočili na navzočo osebo našega Gospoda. Po prejemu svete hostije naj nikoli ne manjkajo trenutki tihote, v katerih moremo doživeti in izraziti osebni sprejem evharistično prisotnega Kristusa. Dovolj

časa si vzemimo, da človeško doživimo Kristusovo fizično čeprav skrivnostno bližino in doživimo »odrešenjski dotik«.

16. Sveta maša je podoba Jezusovega življenja

Naše življenje po lepem vseslovenskem dogodku evharističnega kongresa naj bi bilo čim bolj evharistično. To pomeni, da bi naj živeli iz svete maše in se ob njene darovanju učili živeti našo vsakdanjost v vseh razsežnostih. Zakaj lahko pričakujemo, da nam obhajanje svete maše govori o konkretnih oblikah našega življenja? Obredno dogajanje evharistije naj bi bilo slika ali podoba kristjanovega življenja zato, ker je iz obreda svete maše razvidno življenje Jezusa Kristusa samega. Že iz krščanske antike je znano verovanje, da je v zakramente prešlo vse, kar je bilo v Jezusovem zemeljskem življenju vidnega in človeku na kakršen koli način zaznavnega. Saj je Druga Božja oseba postala človek tudi zato, da bi mogli v življenju posnemati njene človeške drže, mišljenja, čutenje in delovanje. V tradiciji krščanske duhovnosti so to imenovali »sledenje Kristusu« ali posnemanje Kristusa (imitatio Christi); seveda ne v smislu »kopije«, kajti mi ne bomo nikoli mogli postati čisto enaki Kristusu, saj On ostane tudi Bog. A njegova človeška narava nam vendarle razodeva na najbolj avtentičen način, kako naj kot ljudje živimo, kaj in kako izbiramo, da bomo mogli čim bolj v polnosti uresničiti Božjo zamisel o nas, kar je po krščanskem verovanju za človeka tudi najbolj popolna uresničitvev in sreča. Zato se je smiselno zaustavljati ob mnogoštevilnih življenjsko pomembnih vidikih, ki jih »prikazuje« obhajanje evharistije. Ne nehajmo se po vsakem obhajanju svete evharistije, zlasti po nedeljski sveti maši, spraševati in tudi pogovarjati med seboj, o čem nam je Jezus Kristus spregovoril z obredom svete maše, ki je njegova sedanja »človeškost« na svetu.

Da ni takšno pojmovanje samo nekaj prastarega, ampak povsem sodobno, lahko zaznamo iz aktualizacije sporočila svete evharistije za starše oziroma zakonce, kot nam jo je predstavil Božji služabnik papež Janez Pavel II. Med evharistijo in zakramentom zakona ter družino je presenetljiva podobnost, saj lahko sveto mašo razumemo celo kot podobo življenja v zakonu in družini. Saj je »vir in vrhunec« tudi zakonskega ter družinskega življenja. Papež takole uči: *»Evharistija je studenec krščanskega zakona. Evharistija namreč ponavzočuje zvezo ljubezni med Kristusom in Cerkvijo, ki je bila zapečatenena s Kristusovo krvjo na križu (prim. Jn 19,34). V tej daritvi nove in večne zaveze krščanski zakonci najdejo studenec, ki to zavezo notranje oblikuje ter stalno poživlja. V evharistiji Kristus po Cerkvi in za Cerkev ponavzočuje svojo ljubezensko žrtev. Zato je evharistija studenec ljubezni. Ta, v evharistiji podarjena ljubezen, je za krščansko družino oživljajoči temelj in 'duša' njenega 'občestva' ter njenega 'poslanstva'. Evharistični kruh napravlja iz različnih udov družinskega občestva eno samo telo, v katerem postaja vidna in navzoča vseobsežna edinstvo Cerkve; udeležnost pri 'danem' (darovanem) telesu in pri 'preliti' Kristusovi krvi postane za krščansko družino neusahljiv vrec misijonskega in apostolskega dinamizma«* (Janez Pavel II., *Apostolska spodbuda o družini*, 57). Posebno poslanstvo zakona in družine je utelešati ljubezen in jo postaviti v službo družbi. Zakonska ljubezen, očetovska in materinska ter bratsko – sestrinska ljubezen, ljubezen v skupnosti oseb in rodov, ljubezen, ki jo mož in žena živita v znamenju zvestobe in rodovitnosti, je doprinos zakonskega para in celotne družine za civilizacijo ljubezni in življenja. Kar velja za krščanski zakon in družino, velja tudi za vse druge oblike krščanskega življenja, seveda le v na zunaj drugačni obliki. Za vse pa ostaja, prav zaradi enkratne Kristusove prisotnosti, evharistija »vir in vrhunec« življenja sredi vsakdanjih dogodkov in delovanja. Zato se ob njej in iz nje lahko naučimo polno živeti po vzoru ljubezni Jezusovega Srca. V naslednjih dneh se bomo ustavili ob nekaterih njenih vidikih.

17. Sveta maša je pogovor

Ste kdaj že sledili obredu svete maše s pozornostjo na zanimivo izmenjavanje besede. Enkrat govori duhovnik, nato zbrani verniki kot celota, včasih kot posamezniki, celo Bog se »oglasí«, in to na različne načine. Za izražanje uporabljamo usta, pa tudi kretnje, celo razne predmete, tudi barve, glasbo, tudi arhitektura nam lahko spregovori in še kaj bi se našlo. Sveta maša ima sama na sebi zgradbo dialoga, pogovora; pogovora med vernikom in Bogom; pa tudi med verniki med seboj. Od prvega 'Gospod z vami' ter odgovora 'In s tvojim duhom' do zadnjega 'Pojdite v miru' in 'Bogu hvala' je en sam dialog. Mi govorimo in Bog govori.

Poglejmo še kakšen trenutek »evharističnega pogovora«. Pri sveti maši nas po uvodu in očiščenju srca duhovnik povabi z »Molimo!« k molitvi in nato za nekaj trenutkov utihne. Naj ta tihota ne bo prekratka, saj vsi nismo najbolj hitrega mišljenja. V tem času naj bi vsi prisotni v svoji notranjosti zaznali, kaj so prinesli s seboj k sveti maši. Kaj želijo Bogu povedati, kaj mu priporočiti, za kaj se zahvaliti in kaj ga najbolj goreče prositi. Torej naj bi vsak zaznal svoje najbolj notranje čutenje in stanje pred Bogom. Tej tišini namreč sledi glavna mašna prošnja (lat. collecta – kar pomeni »zbirna prošnja«; koren te besede je isti kot pri kolektorju za sončno energijo), v katero duhovnik kot predstavnik ljudstva zbere vse te konkretne molitve prisotnih. Če nihče nič v srcu ne izrazi, tudi duhovnik nima kaj zbrati. In glejte, na te povsem konkretne in resnične situacije in potrebe Bog odgovori z odlomki Svetega pisma, torej s svojo besedo. Zato lahko pri sveti maši v poslušanju Božje besede vsak dobi tudi odgovor na svojo življenjsko situacijo. In spet prisotni Bogu odgovorijo z veroizpovedjo, kajti na Božjo besedo se more odgovoriti res samo z vero, ki pa seveda ni le recitiranje obrazca, ampak izpoved žive pripadnosti osebnemu Bogu, ki nas nagovarja. In tako lahko sledimo temu »pogovoru« življenja vse do obhajila, ko postane najbolj oseben, in naročila, naj doživeto pri tem srečanju poneseemo v vsakdanje življenje in v svet.

Kako to, da je tako pomembna resničnost, kot je sveta evharistija, en sam pogovor? Verjetno zato, ker gre za resničnost, ki je za človeka bistvenega pomena. Tako nam Jezus že po obliki svete maše sporoča: »Vaše življenje naj bo pogovor, naj bo dialog!« Takšno je bilo namreč tudi njegovo življenje. Saj je sicer Bog postal človek zato, da bi stopil v življenjski dialog s človekom. Človekovo življenje je in mora biti ena sama komunikacija, ki je mogoča le med osebami. Človeško bitje se lahko uresniči le v življenjskem dialogu z drugimi in z Bogom. Tam, kjer človek utihne, se prične naseljevati smrt. Človek je ustvarjen za pogovor, za dialog z Bogom in z ljudmi. Vemo, kako so tihe ure ali dnevi smrt zakonskega odnosa. Pogovor je potreben v družini, redovni skupnosti, v župniji, med duhovniki in škofom, v družbi, med političnimi strankami, med delodajalci in delavci, med narodi ... Povsod je temeljno, da se pogovarjamo, da drug drugemu naklonimo besedo po Božjem vzoru. Naj nam evharistični kongres in evharistični stil življenja sedaj po njem pomagata tudi v tem, da se bomo sposobni pogovarjati, in to dobro, kvalitetno. »Pojdite v miru« ob koncu svete maše razumimo tudi kot naročilo. Sedaj pa pojdite in se dobro pogovarjajte, najprej vi zakonci, nato družinski člani med seboj, nato širite kulturo dialoga, konstruktivnega pogovora vedno in povsod, kamor vas pošilja Gospod.

18. Sveta maša je tudi priznanje grešnosti in odpuščanje grehov

Obred svete maše razodeva tudi naslednjo temeljno resnico o človeku: človek je grešnik in potrebuje odpuščanje. Sveta maša na samem začetku vodi udeležence k priznanju grehov in k prošnji za odpuščanje. Po uvodnem pozdravu duhovnik povabi zbrane, da se zavedo svoje grešnosti. V nekaj trenutkih tihote preverimo obdobje od zadnjega obhajanja svete evharistije (npr. minuli teden) z vidika potrebe po očiščenju krivde in se zavemo posledic svoje grešnosti. Vse to v zavesti prisotnosti usmiljenega Boga, ki nas sprejema kot »izgubljenega sina« ali kot »starejšega sina« iz Jezusove prilike; kajti oba potrebujeta usmiljenje in odpuščanje. Ozavestiti zavest grešnosti pred Bogom pomeni tudi priznanje, da nismo mi Bog in da v vsakem primeru potrebujemo Božje odpuščanje ter da se sami ne moremo odrešiti. Zato je eden izmed prvih korakov obhajanja svete maše skupno kesanje s prošnjo, naj nam vsemogočni Bog odpusti naše grehe: *»Vsemogočnemu Bogu in vam, bratje in sestre, priznam, da sem grešil v mislih, besedah in dejanju, mnogo dobrega opustil in slabega storil. Žal mi je, zelo mi je žal.«* Presenetljivo je, da v molitvi kesanja pri sveti maši dodamo tudi prošnjo svetnikom in celo drug drugemu, da bi vsak molil tudi za druge, da bi bili sposobni resnično prositi za odpuščanje in ga tudi sprejeti, saj nadaljujemo: *»Zato prosim sveto Devico Marijo, vse angele in svetnike in tudi vas, prosite zame Boga, nebeškega Očeta. Usmili se nas, vsemogočni Bog, odpusti nam naše grehe in nas privedi v večno življenje.«* Na to, da nas tisti, ki so poleg nas pri sveti maši, prosijo za molitev v ta namen, morda kar prevečkrat pozabimo. Pa morda komu v cerkvi manjka samo še majhna duhovna »pomoč«, da bi zmogel korak resničnega kesanja, ki Bogu omogoča, da nas popolnoma očisti. V Kristusovi daritvi, ki je temeljna vsebina svete maše, se uresniči sprava in odpuščanje naših grehov, kar povsem nedvoumno izrazijo Jezusove besede nad vinom, ki se spreminja v njegovo kri: *»Prav tako je po večerji vzel kelih, se spet zahvalil, ga dal svojim učencem in rekel: Vzemite in pijte iz njega vsi, to je kelih moje krvi nove in večne zaveze, ki se za vas in za vse preliva v odpuščanje grehov. To delajte v moj spomin.«* Tudi pred obhajilom se globoko zavemo svojega grešnega stanja in ga priznamo v očenašu: *»odpusti nam naše dolge ...«* Temu sledi molitev: *»Reši nas vsega hudega ... ne glej na naše grehe, ampak na vero svoje Cerkve«*. Po izraženem miru in spravi spet molimo: *»Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta ... Gospod, nisem vreden, da prideš k meni, ampak reci le besedo in ozdravljena bo moja duša.«*

Vse to nas utrjuje v prepričanju Cerkve, da je evharistična daritev odličen trenutek resničnega odpuščanja grehov in globoke sprave človeka z Bogom in bližnjim, kar je bilo osnovno Jezusovo poslanstvo v njegovem zemeljskem življenju. Zato nam sama zgradba obreda svete maše kaže, da mora biti prisotno odpuščanje drug drugemu tudi v našem življenju. Brez odpuščanja v življenju človeka pravzaprav sploh ne gre, saj se rojevajo nove bolečine in nove rane; odpuščanje pa jih zdravi. Pri sveti maši zremo, od kod naše medsebojno odpuščanje izvira in od kod lahko prejema moč, da se uresniči: namreč iz Božjega odpuščanja, ki ima svoje zemeljsko središče v daritvi na križu, ponavzočene v evharističnem obhajanju.

Obhajanje svete maše sporoča, da je zakonsko in družinsko življenje prvi vsakdanji »poligon« uresničevanja odpuščanja in sprave. Dva skleneta zavezo zakona tudi zato, ker se zavedata svoje omejenosti in nesposobnosti, da bi se rešila sama iz grešnega življenja. Z zakramentom zakona sta okrepljena, da bi bila drug drugemu Božje »orodje« za premagovanje osebnega zla, ranjenosti, šibkosti, nemoči in grešnosti. Za zakonca je izredno pomembno, da sproti gojita zavedanje slabosti, priznanje grešnosti med seboj in odpuščanje; da prepoznavata šibke točke in meje pri sebi in pri drugem, ter zastavita svoje življenje, da drug drugemu pomagata, z Božjo pomočjo, preko teh »ovir«, ki življenje lahko zelo bremenijo. Vsak večer naj bi dan sklenila s »spravo« in v tem duhu vzgajala otroke ter jih v odpuščanje praktično uvajala.

Kako pomembno je odpuščanje, lahko spoznamo, ko doživimo, kako ljudje zbolijo za različnimi boleznimi, ker ne morejo odpustiti ali ker jim ni odpuščeno. Nekateri celo umreti ne morejo, dokler jim ni odpuščeno ali dokler sami ne zmorejo resničnega odpuščanja. Zato je izrednega pomena, da sprejmemo tudi to Jezusovo življenjsko pomembno sporočilo, ki nam ga po sveti maši tako jasno posreduje.

19. Sveta maša odkriva smisel življenja: slavljenje Boga z zahvaljevanjem

Izredno bogat vidik obhajanja svete maše je zahvala in slava Očetu. Že beseda »evharistija« sama pomeni zahvala. Predvsem je sveta evharistija Kristusova in nato naša zahvala, ko se vključimo v njegovo. Evharistija, ki je v sedanosti »polnost božanstva telesno« (Kol 5,9) med nami, nosi v sebi dialoško sporočilo o smislu našega življenja: človek je ustvarjen, da slavi in časti Boga, svojega Gospoda, in mu služi ter Odrešeniku omogoči, da ga za večno sprejme k sebi. Po naravi in poklicanosti smo religiozna bitja, bitja odnosa vere: od Boga prihajamo in k njemu gremo. Poklicani smo, da bi živeli v občestvu s Troedinim Bogom. Zato je Oče poslal svojega Sina; ta je s svojo smrtjo in vstajenjem izvršil delo odrešenja. Ko to skrivnost obhajamo v zakramentih, se vanjo vključujemo tako, da se na nas že uresničuje. To je sveto bogoslužje – liturgija (bogočastje). Najpopolneje se to dogaja pri evharistiji, ki je »vir in vrhunec vsega krščanskega življenja« (C 11). Obhajanje evharistije nam vsakič oznani, da je prav ta slavilni dialog življenja smisel človekovega življenja.

In naše življenje naj bi bilo prej kot kaj drugega zahvala in slava Bogu. Človek je ustvarjen za to, da daje slavo in čast Bogu z vsem svojim življenjem: v mislih, besedah in dejanjih, v svojem domačem, družinskem, zakonskem življenju, v svojem poklicnem življenju, v svojem redovnem ali v duhovniškem življenju.

Sveta maša nam je vzor takega življenja: potem namreč, ko smo prosili za odpuščanje, in smo ga bili deležni, zapojemo slavo. In na začetku evharističnega dela evharističnega obreda, pred samim spremenjenjem, spet molimo hvalospjev. In še na mnogih drugih mestih v obredu kar nekajkrat preprosto zaidemo v slavljenje in zahvaljevanje (bodite pozorni, kolikokrat se to zgodi, in boste presenečeni).

Tako nam je sveta maša Jezusova spodbuda, da bomo vsak dan v svojem življenju slavili Boga in se znali tudi zahvaljevati drug drugemu. Pri obhajanju evharistije se lahko vsakič zavemo, da smo pravzaprav ustvarjeni za slavljenje in zahvaljevanje, ki bo svojo končno in večno obliko dobilo v blaženosti v nebesih. Vedno, za vse in povsod, smo poklicani k zahvaljevanju, nam jasno sporoča apostol Pavel (Flp 4,4; 1 Tes 4,16). Celo za težke stvari v življenju naj bi se zmogli zahvaljevati, saj z zahvaljevanjem kažemo zaupanje, da bo Bog tudi slabo mogel obrniti v kaj dobrega. Zato to ni zahvaljevanje za zlo, ampak odpiranje Božjemu delovanju v posledicah zla.

V obred svete maše je vključenih več izraznih gest slave in češčenja: poklek, poklon in poljub. Za trenutek se zaustavimo pri tretjem, saj o prvih dveh večkrat govorimo. Duhovnik pri prihodu k oltarju in pri odhodu poljubi oltar in vmes še evangeljsko knjigo. Zakaj? Oltar predstavlja Kristusa. Je »daritveni oltar« in »Gospodova miza«; predstavlja torej križ darovanja in mizo zadnje večerje, kar je oboje izraz Kristusove ljubezni »do konca«. Duhovnikov poljub pomeni poseben izraz spoštovanja, ljubezni, darovanja in pripadnosti. To dejanje naj bo zunanji izraz notranjega duhovnikovega razpoloženja (ne »Judežev poljub«).

Ob tem duhovnikovem poljubu v obredu se vsakič lahko zaustavimo tudi ob pomenu poljubov v vsakdanjem življenju. Poljublajo se starši in otroci, prijatelji, zakonci, zaljubljeni in še kdo. Kdaj, zakaj in kako? Kaj s poljubom želimo prebuditi v drugem, kaj mu resnično sporočiti? Ob obrednih poljubih se lahko sprašujemo o »notranji vsebini« teh poljubov in drugih izrazov nežnosti med ljudmi. Tudi poljubi med ljudmi naj bi bili čisti in brez laži. Končno je vsak poljub na nek način namenjen Kristusu, saj želi biti ljubljene v vsakem človeku; še posebej velja to za zakonce, ki ga kot »zakrament zakona« (saj sta zakrament ona dva) predstavljata; na nek način sta zakonca »daritveni oltar« in »Gospodova miza«, drug drugemu pa tudi »duhovnika« sredi življenja. Tako ne more biti nič, kar počneta, zunaj zakramenta, zunaj Kristusa; poročena sta v Kristusu.

20. Daritev bodi ti življenje celo

Duhovnost Jezusovega Srca je vsa usmerjena v njegovo darovanjsko ranjenost iz ljubezni na križu. Zato je tudi izredno pomembno sporočilo svete maše v njeni daritveni naravi. Sveta evharistija je posedanjena Kristusova daritev življenja Bogu Očetu za naše odrešenje; je zakramentalno ponavzočenje Njegove zgodovinske daritve na križu. A ta smrt je le vrhunec Jezusovega zemeljskega življenja, ki je v celoti ena sama daritev nebeškemu Očetu. Od njegovega učlovečenja do vnebohoda je vse použito v daritev. Že v Sveti Trojici se drug drugemu v polnosti podarjata, Oče Sinu in Sin Očetu. Zato ima tudi Jezusovo zemeljsko življenje lahko samo to vsebino, a na zemeljsko človeški način, ki je zaradi greha boleč in grozljiv, a še vedno izraz ljubezni, ki zmore iti do konca. Jezusova daritev na križu ni zahteva Očeta, ampak osebna odločitev Kristusa samega, da bo na tak način uresničil Očetovo voljo po odrešenju ljudi in ljudem pokazal ljubezen do konca. Upravičeno smemo sklepati, da je ta način za nas ljudi najprimernejši in potreben, da bi mu tako mogli zaupati do konca.

V to darovanje želi Kristus vključiti vsakega človeka. In sicer na različne načine. Ker je sveta maša nekrvav način Kristusove krvave daritve, nam zelo zgovorno govori, da je tudi naše življenje ustvarjeno in nam darovano zato, da bi postalo in bilo daritev. To je možno zato, ker smo najprej in pred vsem drugim Božji, ne sami svoji. Najprej smo Božji dar mi sami; podarjeni smo sami sebi, saj naše življenje prihaja iz Stvarnikovih rok. Zato je prav, da se veselimo sami sebe, saj se Bog pri daru ni mogel zmotiti. Kako naj nas bodo drugi veseli, če sami sebe najprej globinsko ne doživljamo kot zastonski dar, ki se ga veselimo? Dar pa ostane dar samo, če se podarja naprej. Lahko bi rekli, da za nas ljudi velja: zares imamo samo, kar podarimo; kar pridržimo zase, izgubimo. Vsak človek je v jedru »ekscentrično« bitje, v nasprotju z »egocentričnim« (kar je posledica izvirnega greha). To pomeni, da lahko človek spozna samega sebe, kdo torej pravzaprav je, samo če se usmeri v drugega; in se zato lahko pristno uresniči le, če postavi središče svojega zanimanja, delovanja in življenja v d(D)rugega. In prav dar je najbolj popolna oblika tega dogajanja. Vsak egocentrizem pa za človeka pomeni duhovno smrt. Vse oblike kriz v zgodovini izhajajo iz zaobrnitve tega naravnega reda v človeku. Premalo se zavedamo in živimo iz tega dejstva. Sodobni način življenja nas neprestano vleče prav v drugo smer, ko nam prigovarja, da se bomo uresničili le s potrošniško pogoltnostjo po vedno več imeti, z obvladovanjem gospodarske ali politične moči, ki želi obvladovati druge, ali pa z vedno večjo intenzivnostjo užitka, ki pa prej ali slej pride do mej človeškega doživljanja in se spremeni v svoje nasprotje – nasilje, sprevrženost in krvoločnost. Vsaka sveta maša pa nam prav zato sporoča in kaže, da je prestavitev svojega središča zanimanja iz sebe v D(d)rugega temeljna karakteristika človeka, ki želi poiskati nazaj svoj izgubljeni jaz: to je sebe kot Božjo podobo in podobnost. Človek »je namreč prevelik, da bi zadoščal samemu sebi, a tudi premajhen, da bi sam zadovoljil svoje potrebe« (Fausti). Samo v Bogu lahko spet popolnoma odkrije samega sebe in najde odrešenje. To najdenje pa ima obliko daru in darovanja. Zato mašna odslovitev pravzaprav pomeni: pojdite, poslani ste, da se darujete, da dan za dnem in korak za korakom svoje življenje spreminjate v darovanje po Kristusovem vzoru. Daritev, ki ste je bili pri sveti evharistiji deležni, in v katero ste prinesli pretekli teden svojega življenja, nadaljujte tudi v prihodnjem. Ne samo, zastonj ste prejeli, zastonj dajajte; ampak tudi: zastonj ste se sprejeli, zastonj se podarjajte!

21. Odločilno dogajanje: spremenjenje

Z vzklikom »skrivnost vere« izrazimo pri obhajanju svete evharistije svoj pristanek v veri na najbolj skrivnostno dogajanje na tem svetu. Pri sveti maši se namreč, tako verujemo, zgodi spremenjenje. Kruh in vino se v svojem bistvu spremenita v Jezusovo telo in kri; v njegovo zakramentalno človeško in Božjo navzočnost: to je velika in globoka resnica in ena največjih skrivnosti naše vere. »Moje telo« in »moja kri« ne predstavljata samo nekega delčka Jezusove resničnosti, ampak pomenita celotnega poveličanega Kristusa, Boga in človeka, ki je na skrivnosten način »resnično, stvarno in bistveno« (tridentinski koncil) navzoč pod podobama kruha in vina. Ta vrsta navzočnosti dviga sveto evharistijo nad vse druge zakramente. Katekizem katoliške Cerkve izrazi to vero takole: »*S posvečenjem kruha in vina se izvrši spremenjenje vsega bistva kruha v bistvo telesa našega Gospoda, Kristusa, in vsega bistva vina v bistvo njegove krvi. To spremenjenje je katoliška Cerkve primerno in v pravem pomenu imenovala spremenjenje bistva (transsubstantiatio). Kristusova evharistična navzočnost ... traja tako dolgo, dokler obstajata evharistični podobi. Ves Kristus je navzoč v vsaki od podob in ves v vsakem njunem delu, tako da lomljenje kruha ne razdeli Kristusa*« (KKC 1376-1377). Zato sveti evharistiji upravičeno pripada Božje češčenje. Za nas ljudi pa je to neverjetna milost in priložnost, saj nam to spremenjenje omogoča, da lahko prihajamo v živi in telesni zakramentalni stik, kar je za človeka posebej pomembno, z drugo Božjo osebo, Jezusom Kristusom. Pomislimo samo, kaj vse se je dogajalo ob dotiku Jezusa, ko je le-ta še živel na zemlji kot človek. Bodisi, da se je on dotaknil koga, bodisi da so se ljudje dotikali njega. Prikličimo si v zavest ženo, ki se je približala Jezusu od zadaj in si mislila, da bo ozdravela, tudi če se dotakne samo roba njegove obleke; in je res ozdravela. Spomnimo se tudi dogodka, ko je Jezus srečal mrliški sprevod pred Naimom, se dotaknil mrtvega dečka, ker se mu je njegova mati zasmilila, in ta dotik ga je vrnil nazaj v zemeljsko življenje. Pravzaprav so mnogi čudežni dogodki povezani prav s telesnim kontaktom z Jezusom Kristusom. In glejte to Božjo velikodušnost, ki prav preko resničnosti evharističnega spremenjenja omogoča nadaljevanje takšnih odrešujočih »dotikov«.

Evharistični dotik nam pomaga odkriti pomembnost dotika kot takšnega za človeka in nam vedno znova postavlja vprašanja: Kako se dotikamo evharističnega Kristusa – s kakšnim spoštovanjem; s kakšnim notranjim razpoloženjem; s kakšno vero? Po dotiku z Jezusom so in še vedno ljudje ozdravljajo telesno, še bolj pa duhovno; se spreobračajo in postajajo postopno novi ljudje. Torej se spreminjajo.

Sveta evharistija nam tudi s tem vidikom sporoča, da živimo v nepopolnem svetu, celo v svetu, ki je zaznamovan s posledicami greha, ki človeka »pokvari«, in je prav zato potrebno, da se človek nenehno spreminja. Telesno se spreminjamo kar samo po sebi; tudi naši duševni deji, kot so čustva, misli, volja ..., se sorazmerno pogosto spreminjajo. Zlasti pa smo poklicani k spreminjanju medosebnih odnosov in preko njih tudi svoje duhovne notranjosti, da bi mogli vedno bolj polno živeti zapoved ljubezni. Prava in človeka vredna sprememba je namreč samo sprememba k dobremu, boljšemu, bolj pristno človeškemu. Ali, recimo kar naravnost, sprememba k svetosti.

Evharistija pomeni Božjo prisotnost, ki živo odgovarja; pri tem je pobuda odnosa Bog-človek Božja: to je novi nivo molitve – kadar molimo v prisotnosti evharistije, nismo nikdar sami in molimo v območju smrti in vstajenja, kjer se uslišuje prošnja vseh prošenj: prošnja za premaganje smrti, prošnja za ljubezen, ki je močnejša od smrti. Ali ni to najbolj bistveno »spremenjenje«? Pri takšni molitvi nismo več pred Bogom samo v naših mislih, ampak pred Bogom, ki se nam resnično daruje, pred Bogom, ki je za nas postal obhajilo (*communio*) in nas s tem že uvaja v vstajenje, ki predstavlja naše dokončno »spremenjenje«.

Tako nam sveta maša s spremenjenjem kruha in vina razodeva, da smo tudi mi poklicani k spremenjenju (spreminjanju). Ne k takemu, ki bistvo kruha spreminja v bistvo Kristusa, ampak k spreminjanju iz slabega v dobro, iz dobrega v boljše, iz zemeljskega v nebeško. To je naša vsakdanja naloga in predvsem Božji dar.

22. Usodnost dotika

Ob razmišljanju o Božjem dotiku preko svete evharistije se nam nujno misel zaustavi ob pomembnosti tudi povsem človeškega, kar vsakdanjega dotikanja. Zato je na mestu vprašanje: kako se dotikamo sebe, ljudi, stvari?

Ker Bog sam uporabi tudi človeške dotike, nam sveta maša sporoča, da so le-ti izrednega pomena v življenju ljudi. Kaj vse se lahko »zgodí« otroku po starševskih dotikih – verjetno ni zgolj domislica teoretikov, da novorojenemu otroku čim prej in s čim večjo površino kože omogočijo dotik z materino kožo: gre za prvi fizični dotik matere in otroka, za katerega niti ne vemo natančno, kakšne za nadaljnje življenje pomembne »podatke« posreduje; in kakšno bogastvo doživetij se med starši in otroki dogaja skozi vsa najbolj nežna leta, in to obojestransko.

Prav tako lahko dojamemo globok in nenadomestljiv pomen dotikov med ljudmi, če vzamemo za primer življenje zakoncev. Tudi zakrament zakona ima to isto notranjo logiko dotika. Medsebojna privolitev, ki si jo mož in žena izrazita v Kristusu in ju naredi za občestvo življenja in ljubezni, ima evharistično razsežnost. V teologiji apostola Pavla je zaročniška ljubezen zakramentalno znamenje ljubezni Kristusa do Cerkve. Ta ljubezen ima svoj vrhunec na križu, ki je izraz njegove »poroke« s človeštvom in je hkrati izvor in središče evharistije. In ta vsebina naj bi se pretakala tudi v osebne človeške dotike med zakoncema. Vsa telesna nežnost med njima, vse do spolne združitve, je namenjena žarčenju in uresničevanju nadaljevanja »evharističnega dotika« v njunem življenju. Ko dotik služi resnični ljubezni, ki ima svoj smisel v darovanju drugemu in ne v iskanju zadovoljitve samega sebe, postaja podoben evharističnemu dotiku, ki na nedopovedljiv način utrjuje edinost in nerazvezljivo ljubezen vsakega krščanskega zakona.

Kot je pri evharistiji vrhunec »spremenjenje« bistva kruha in vina, tako je vrhunec zakramenta zakona spreminjanje (ne spreminjenje) naravnega človeškega odnosa ljubezni med možem in ženo v odnos, ki je sposoben nositi Božjo ljubezen na človeški način. Kot zakonca sta mož in žena deležna »spremenjenja«, saj postaneta »zakrament« Božje ljubezni sredi sveta: najprej drug drugemu, nato svoji družini, sorodstvu in končno vsej okolici.

Pa tudi na mnogih drugim področjih lahko ugotovimo usodnost dotikov. Že preprost pregled pri zdravniku nam razodeva, da se tudi on v mnogih primerih ne more zanesti na nič drugega kot lasten dotik, da direktno ugotovi dejansko stanje posameznih organov ter postavi potrebno diagnozo.

Seveda pa je tudi res, da lahko prav z dotikom drug drugemu zadajamo tudi hude rane, tako telesne kot duševne in duhovne. »Orodje« ljubezni lahko človek vedno tudi zlorabi za uničevanje, za širjenje zla, trpljenja in bolečine. A izvorni namen in pomen človeškega dotika je in ostane izražanje bližine, topline, dobrote in ljubezni. Kadar nam to uspe, na poseben način razširjamo »evharistični dotik« iz samega obhajanja svete maše v vsakdanje življenje. Ne pozabimo nikoli, da »pojđite v miru« na koncu svete maše pomeni tudi, da naj isto po dotiku s hostijo prejeto Božje-človeško Kristusovo ljubezen prenašamo tudi z dotiki naprej. Naj se ob našem dotiku nihče ne zdrzne od strahu ali zavpije od bolečine, marveč doživi pristno bližino naše in Božje ljubezni.

23. Sveta maša je »nebeški tukaj«

Nebesa niso nekje »zgoraj«, saj niso prostor, ampak človekovo celostno stanje; so resničnost, ko se človek kot celota znajde v »Božjem objemu«; ali kot pravi Sveto pismo, ko se človek in Bog najdeta drug pred drugim »iz obličja v obličje«. Seveda je to predvsem najgloblje duhovno dogajanje, ki pa za človeka seveda ne pomeni nekaj nematerialnega. Zato nam je Jezus Kristus obljubil svoj povsem konkreten drugi prihod ob koncu sveta, ob hkratnem zagotovitvi, da bo s svojimi učenci ostal na določen način povezan vse dni do konca sveta in da bo njihovo oznanjevanje in delovanje spremljal s svojimi znamenji.

Obljuba drugega Jezusovega prihoda je v sveti evharistiji že uresničena, čeprav še na zakrit način. Privilegirani prostor te prisotnosti je skupnost Cerkev, ki je zbrana pri obhajanju svete maše, kjer postaja eno s Kristusom v njegovi nebeški resničnosti. Isti poveljani Kristus, Bog in človek, ki »sedi na Očetovi desnici«, prebiva pod podobo kruha in vina fizično tudi na zemlji med nami. To pa pomeni, da je za nas posvečena hostija tako rekoč prisotnost »delčka« nebes. Kajti bistvo Jezusovega poveljanečnega človeškega telesa, ki je tudi prisotno pod podobo hostije, je že v novih, Božjih pogojih bivanja: je neumrljivo, netrpljivo, duhovno občutljivo za dojemanje drugih, nevezano na pogoje časa in prostora (zato so možna nenavadna prikazovanja po vstajenju), drugim duhovno prosojno ... in prav to človeško telo je hkrati neločljivo povezano z Božjo naravo. Zaradi svoje poveljanečnosti je Jezusova človeška narava tudi lahko prisotna pod podobama kruha in vina.

Liturgija na ta način povezuje večno in časno; je prodor večnosti v čas: kajti Bog z nami živi v prostoru in času, sam zase pa izven obojega. Zato tako pojmovana večnost ni negiranje prostora in časa, ampak njun temelj, korenina, njuna edina prava vsebina. Zato je večnost za nas lahko dostopna le v globini bistva vsake stvari, saj vse stvari izhajajo iz Stvarnika in vsak trenutek v njem koreninijo. V obhajanju svete maše lahko dojemamo, da je naš čas skrivnostno dogajanje, ki je namenjeno temu, da se praznine naše notranjosti napolnjujejo z ljubeznijo, ki gre do konca. Ta ljubezen je utelešeno prisotna pod podobama kruha in vina.

Iz te evharistične vere izhaja zelo tolažilno spoznanje. Evharistija nam namreč sporoča, da bo skrivnostno prisotnemu Kristusovemu telesu podobno tudi naše poveljanečano telo, ko bo vstalo; pa tudi telo žene/moža/otrok/staršev ... telesa prijateljev in znancev...! Kolikšna tolažba je lahko to zavedanje ob smrti najdražjih ljudi!

»To delajte v moj spomin!« je Jezusovo naročilo apostolom (škofom in duhovnikom), ker je želel, da bi imeli kristjani že vnaprej vsaj nek stik s poveljanečanim svetom, in to preko Njega pod podobo kruha in vina. Pod podobo kruha je torej prisotna »vsa polnost božanstva telesno«, v kateri je prisotno tako njegovo trpljenje za nas kot njegovo vstajenje, oboje pa je sestavni del njegove Božje ljubezni.

24. Sveta maša: življenje združitve

Zelo pomemben del svete maše je obhajilo, individualni sprejem posvečenega koščka kruha in pod njegovo podobo navzočega Jezusa Kristusa: to je sveti trenutek povsem osebne združitve s Kristusom. Pravzaprav je vse obredno dogajanje pri sveti evharistiji usmerjeno, naravnano prav na sveto obhajilo. Trenutek obhajila postane tako najbolj osebni trenutek vsega evharističnega dogajanja, saj Gospod sam pod podobo kruha, in najboljše bi bilo tudi pod podobo vina, pride v osebni stik kot Bog in kot človek z vsakim vernikom, ki pristopi k obhajilu. Z vidika liturgičnega simbola bi bilo idealno, če bi obhajilo lahko bilo vedno pod obema podobama, a zaradi praktičnih razlogov to največkrat ni mogoče. Že sami podobi kruha in vina, ki sta hrana, katere nekateri elementi se po presnovi združijo z našim telesom, nakazujejo, da je prišel trenutek najbolj intimnega srečanja z resnično, stvarno ter bistveno navzočim povečanim Jezusom Kristusom. V svoji Božje-človeški ljubezni se želi življenjsko združiti z vsakim vernikom, ki mu pri tem ne postavlja ovir. Ovira so le veliki grehi, ki se jim posameznik ne želi odpovedati. V takem primeru bi bilo obhajilo neprimerno in grešno dejanje. Kdor se zaveda velikih grehov, se jih mora pred obhajilom spovedati in se jim odpovedati.

Kakor je za človeško prijateljstvo in bližino pomembna telesna bližina, tako je pomembna ta evharistična telesna Kristusova bližina tudi za razvoj našega prijateljstva z njim. Ker ljudje za razvoj odnosa potrebujemo tudi povsem fizično bližino in kontakt, nam ga Gospod omogoča prav preko podobe kruha (in vsaj za duhovnika velja, da tudi pod podobo vina). Za kakšno bližino in združitev gre, nam čudovito opiše evangelist Janez v molitvi med samim postavljanjem evharistije pri zadnji večerji: »Toda ne prosim samo za tē, ampak tudi za tiste, ki bodo po njihovi besedi verovali vame: da bi bili vsi eno, kakor si ti, Oče, v meni in jaz v tebi, da bi bili tudi oni v naju, da bo svet veroval, da si me ti poslal. In jaz sem jim dal veličastvo, ki si ga dal meni, da bi bili eno, kakor sva midva eno: jaz v njih in ti v meni, da bi bili popolnoma eno. Naj svet spozna, da si me ti poslal in da si jih ljubil, kakor si ljubil mene« (Jn 17,20-23).

S tega vidika nam celoten obred svete maše, ki je naravnano na obhajilno združenje z učlovečenim Božjim Sinom, sporoča življenjsko pomembno sporočilo: človeku je življenje podarjeno zato, da bi se v njem dogajale združitve, povezovanja vseh vrst in da se med ljudmi ustvarja edinost. Učlovečeni Bog po sveti evharistiji še naprej uči kot v času zemeljskega življenja, da je za kristjane v življenju gotovo najpomembnejša združitev s Kristusom v svetem obhajilu, ko zakramentalno postanemo eno z njim. A ker je to, kar se dogaja pri sveti maši, treba prenesti na primeren način tudi v vsakdanje življenje, je tudi ta sad svete maše treba po podobnosti uresničevati tudi v odnosih z ljudmi.

V obhajilnem zedinjajočem dogodku nas Gospod torej usmerja, da bi bili eno tudi drug z drugim. Tako na primer sveta maša kaže način, kako naj mož in žena postajata eno v zakonskem življenju, kako naj starši in otroci postanejo eno v družinskem življenju, kako naj redovnice in redovniki postanejo eno v redovnem življenju, kako naj duhovniki postajajo eno s svojimi občestvi ter s škofom in kako naj kristjani, kjerkoli živijo in karkoli delajo, postajajo eno po združevanju src, mišljenja in čutenja z vsemi ljudmi.

Pomislimo, ali ni prav takšna združitev na poseben način tudi vsebina zakonske obljube, ki si jo poročenca dasta v obhajanju zakramenta svetega zakona: ostati zvest v sreči in nesreči, v boleznih in zdravju, se ljubiti in spoštovati v vseh okoliščinah in do konca svojega življenja. To je izjemen primer združitve življenj dveh na vseh področjih, ki ima zagotovilo izjemne rodovitnosti prav tako na vseh področjih človekovega bivanja, telesnem, duševnem in duhovnem.

25. Evharistični obed

Jezus nam je podaril najdragocenejši zaklad svoje odrešenjske ljubezni in trajne navzočnosti v obliki obeda, ki je izraz življenjske skupnosti. To je storil v noči, ko je bil izdan; ko ni mogel storiti nič drugega več, nam je zapustil samega sebe v trajni navzočnosti pod podobama kruha in vina, da bi na ta zakramentalni način njegova daritev na križu mogla biti prisotna skozi vse čase. Cerкви, svoji ljubljeni nevesti, je tako v obliki skupnostnega obeda zaupal spomin svoje smrti in svojega vstajenja: *»zakrament dobrotljivosti, znamenje edinosti, vez ljubezni, velikonočno gostijo, v kateri se prejema Kristus, duša napolnjuje z milostjo in nam daje poroštvo prihodnje slave«* (B 47).

Svetopisemski pomen obeda je zelo globok, saj predstavlja ne le hranjenje telesa, ampak predvsem življenjsko skupnost, ki si vse deli; skupnost, kjer so vsi usmerjeni k drugemu. V obhajanju svete maše je mnogo znamenj, ki razodevajo ta vidik: oltar kot miza, kruh in vino (kot simbola vsakršne hrane potrebne za življenje), zbrane sestre in bratje – vse to je zunanja podoba svete maše, ki je kot takšna »ikona« zadnje večerje.

Gospod Jezus je želel pod podobo kruha ostati naša hrana, naša moč, a v skupnostni obliki. Že od vsakdanjega kruha smo »odvisni«, saj brez tega »dodatka« od zunaj ne moremo biološko preživeti; koliko bolj smo še »odvisni« glede duhovnega življenja od »kruha življenja«! Ko smo telesno lačni, nehote življenjsko priznavamo, da nimamo sami življenja v sebi, da za preživetje potrebujemo hrano od zunaj. Bog pa nas je ustvaril lačne tudi po Njem, po njegovi bližini, lačne torej po evharističnem Kruhu, da bi še bolj kot za telesno življenje čutili potrebo po »Hrani od zunaj« za večno življenje; po Hrani, ki si je ne moremo dati sami.

Vsakdanje izkustvo kruha in vina (njun nastanek, kaj in kdo vse sodeluje pri tem) lahko pomaga pri dojetju potrebnosti Kristusa, ki si je privzel podobo kruha in vina sredi cerkvenega občestva bratov in sester, da bi nam pokazal, da je postal človek pod pogoji tega našega grešnega sveta iz ljubezni do nas, da bi nas povezal v eno družino in nahranil ter nam podaril možnost večnega obeda, večne skupnosti.

»Hvaljen Bog, Gospod veselja. Po tvoji dobroti smo prejeli ta kruh, tebi ga prinašamo - sad zemlje in dela človeških rok, naj nam postane kruh življenja. Bogu čast in hvala vekomaj.»

Tako duhovnik moli pri polaganju kruha na oltar. Pri spremenjenju pa nadaljuje:

»Ko je šel prostovoljno v trpljenje, je vzel kruh, se zahvalil, ga razlomil, dal svojim učencem in rekel: VZEMITE IN JEJTE OD TEGA VSI, TO JE MOJE TELO, KI SE DAJE ZA VAS.«

Ko nas oltarna miza hrani z istim kruhom in kelihom, nas tudi povezuje v eno »omizno skupnost«. Kar pomeni najbolj domačo skupnost, skupnost življenja. Ob sveti maši se še globlje zavemo, da človek ne živi samo od kruha, ampak od vsega, kar nasiti ne le telo, ampak tudi dušo in duha. Vse te tri »hrane« naj bi vsebovali tudi naši, zlasti družinski, obedi.

Zakonska privolitev je polna podobne »evharistične« vsebine: *»Jaz, ..., sprejemem tebe, ..., za svojo ženo/moža in obljubim, da ti bom ostal/a zvest/a v sreči in nesreči, v boleznih in zdravju, da te bom ljubil/a in spoštoval/a vse dni svojega življenja.«* Ali ne pomeni ta privolitev, da se mož in žena kot »kruh« in »vino« drug drugemu doživljenjsko podarjata: konkretno to pomeni, da storita vse, da bi njune misli, besede in dejanja postali »kruh življenja« zanju, za otroke, če jih imata, in za druge.

Kruh in vino sta najmočnejši znamenji evharistije, saj sta obe prvini človeku blizu, sta mu potrebni in zaznavni: vidi ju, tipa, vonja, okuša, je in pije ... Ob tem lahko razmišljamo: o konkretnih obedih v družinah danes: kljub spremenjenim razmeram je mogoče najti primerne oblike pravih obedov, ki ne nasitijo samo telesa, ampak tudi čustva prisotnih in celo duha, če so po začetni in končni molitvi tudi srečanje v Jezusovem imenu, kar zagotavlja njegovo bližino. Sveta maša nas tako vabi, da se v zakonu in družinah ter drugih skupnostih vprašamo, koliko se člani doživljajo kot »kruh« drug drugemu. Primerno se je pogovarjati, kdaj in kje to

resničnost najbolj doživljajo; kje se prav v njihovi sredi čuti »lomljenje« in kje »slasten okus« in prijeten »vonj« tega kruha; kdaj je kdo z veseljem »kruh« in kdaj ga je tega strah. In nenazadnje je danes, na državni praznik, prav, da v tej luči razmišljamo tudi o državni skupnosti, koliko in kako znamo kot država biti »kruh« drug drugemu in kakšne »obede« si pripravljamo. Evharistični kongres nas je gotovo pozval in usmeril tudi v to družbeno razsežnost našega krščanskega bivanja, saj nas obvezuje Kristusovo naročilo, da sredi sveta živimo kot »sol« in kot »kvas«.

26. Sveta maša: dolgočasno ponavljanje

Da, tudi to kdaj slišimo. Morda je najpogostejša opazka zlasti otrok, pa zdaleč ne samo njih, glede prisostvovanja pri sveti maši, da je dolgočasna, saj se pri njej vedno vse ponavlja. Sicer lahko delno dogajanje tudi popestrimo z raznimi vložki, a v osnovi je obred res eno samo ponavljanje, vedno eno in isto. A prav to je izrednega pomena. Ena izmed osnovnih značilnosti vsakega obreda je, da se stereotipno in periodično ponavlja; drugače ni obred. Že kratek pogled v biološko resničnost življenja nam odkrije, da je enakomerno ponavljanje za življenje naravnost bistvenega pomena, saj se vse temeljno pomembne življenjske funkcije stereotipno ponavljajo: pomislimo na primer na dihanje ali na bitje srca – pa nam še na misel ne pride, da je to dolgočasno (nasprotno, takoj poiščemo zdravniško pomoč, če začutimo srčno aritmijo). Tudi na medosebni ravni se nam dogaja podobno: izrazi ljubezni na primer kmalu postanejo praktično »ponavljanje« enih in istih besed, gest in dejanj (saj nimamo neomejenih možnosti za nove domislice), pa še nikogar, ki resnično ljubi, nisem slišal, da mu je to postalo dolgočasno. Vse je odvisno od prave in resnične vsebine, ki jo kot osebe položimo v te izraze.

In podobno velja tudi za versko doživljanje, ki se prav tako dogaja na nivoju osebnih odnosov. Pravzaprav je celotno cerkveno leto ciklično ponavljanje spominjanja skrivnosti Kristusovega življenja. In zakaj je prav ponavljanje tako pomembno: ker je pogoj za spominjanje, ki je ena izmed pomembnejših sposobnosti človeka. Spominjanje namreč pomeni prinašanje nekaterih preteklih dogodkov v srce, torej v jedro človeka. Prav to dogajanje je pogoj za človekovo rast v intelektualni in tudi duhovni zrelosti. Celo pregovor pravi, da je ponavljanje mati učenosti; in drugi: česar polno je srce, to usta govore. Človek osebno raste v ritmu svojih spominov: naši spomini, ki jih pogosto obujemo in tako poživljamo, so neke vrste naš življenjski program. Govorimo in delamo pravzaprav v duhu tega, česar se spominjamo. Zato je še kako pomembno, česa se pogosto spominjamo. Če so to naša razočaranja, prizadetosti in druge negativne izkušnje ali doživetja, potem bomo kmalu postali zelo »temna« osebnost, ki bo nenehno iz tega spominjanja prinašala na svetlo »temo«; in nasprotno kdo drug kar sije od notranje »luči«, ker v središče svojega razmišljanja vedno znova prinaša pozitivne izkušnje, trenutke uresničenja ljubezni, ki so sicer lahko tudi boleči, a napolnjeni z ljubeznijo (seveda to ne sme pomeniti, da se ne zaveda tudi težkih izkušenj, ali da jih nepredelane tlačijo v podzavest). Zelo je zato pomembno, česa je več v naših spominih: težkih in slabih stvari – potem nas te vodijo in usmerjajo, ali pa dobrih in pozitivnih – saj nas tako večinsko gradijo le-te. Ali ni Mojzesovo naročilo Izraelcem, da se naj ob vsakem srečanju najprej spominjajo velikih Božjih del v njihovi zgodovini, prav ključ skrivnosti njihovega preživetja v tako razgibani zgodovini?

Zato imajo vsa ljudstva in vse kulture svoje obrede, v katerih se spominjajo svojih najpomembnejših preteklih dogodkov. Imajo tudi svoje heroje – in ob in iz njih hranijo svoja skupna čustva in »ustvarjajo« duha naroda. Takšno ponavljajoče in redno spominjanje omogoča skupnosti in posamezniku ohranjati lastno identiteto. Zato je nadvse zanimiva in zgovorna Orwelova misel: kdor obvladuje preteklost, bo obvladoval prihodnost. Preteklost se s prazniki in spominjanjem nekaterih dogodkov ohranja v zavesti ter s tem vpliva na zavedanje v sedanjosti in delovanje v prihodnosti. Zato je vsaka oblast izredno občutljiva za tiste mehanizme v družbi, ki omogočajo določanje takšnega »spominjanja« (nedvomno mednje spada šolski sistem – kjer se uči zgodovina, prazniki, odlikovanja ...).

Ob vsem tem ni več presenetljivo, da nam je Jezus naročil prav spominjati se: »To delajte v moj spomin!« (1 Kor 11,24-25; Lk 22,19). Kristjani se liturgično spominjamo Kristusa, ki se je daroval za nas iz ljubezni. Spominjamo se njegovega usmiljenja, njegovega mišljenja, čustvovanja – in to najbolj pri obhajanju svete maše. Tako naše osebno življenje dobiva

evharistično podobo in z našo pomočjo tudi življenje občestva župnije, družine, naroda, države ... ter se gradi evharistična kultura. Kako preprosto vse postane, če mislimo, čutimo in ravnamo tako, kot je delal Kristus. In tega se učimo pri njegovi evharistični navzočnosti, ki se uresničuje, ko se skupaj s službenim duhovnikom spominjamo njegove pashe in ta postane naša sedanjost.

27. Nedeljsko obhajanje svete evharistije

V obhajanju svete maše vedno znova in znova odkrivamo novo bogastvo in mu ne bomo nikoli prišli do konca. Iz Jezusovega naročila, naj se pogosto obredno spominjamo dogajanja pri zadnji večerji in tudi »ponavljamo«, kar je tam sam storil, se je v tradiciji Cerkve razvila tako imenovana »nedeljska dolžnost«. Prva od petih cerkvenih zapovedi se glasi: Udeležuj se maše v nedeljo in druge zapovedane praznike in ne opravljaj nobenih del in dejavnosti, ki ogrožajo posvečevanje teh dni. A zaradi bogate resničnosti svete maše ni najbolj posrečeno, da obhajanje nedelje kot Gospodovega dne s središčem s sveto mašo imenujemo »zapoved«, ampak bi bilo primerneje poudarjati pravico do tega »nebeškega stika«, ki je vir Božje ljubezni, ob kateri naj se vedno napaja naša ljubezen. Cerkev je v nekem zgodovinskem obdobju prevedla usodno potrebnost obhajanja vsaj nedeljske svete maše za vse vernike v »nedeljsko zapoved«, izraz, ki danes prebuja prej odpor, kot da bi bil spodbuda in vabilo. Vrednota redne nedeljske svete maše je neprecenljivo velika, a žal je v mnogih zakonih in družinah ali celo kar sredinah ne dojemajo več kot vrednoto. Današnji način življenja je precej drugačen in enostavno ne vključuje več samoumevno tudi nedeljske svete maše kot normalni del preživljanja nedelje. Mnogi verniki enostavno niso več tako imenovani nedeljniki.

Leto evharistije in priprave na evharistični kongres ter sámo obhajanje kongresa je imelo tudi namen prenoviti osebni in skupni odnos do nedeljskega obhajanja evharistije. Zavedamo se, da je to bil samo začetek nekega procesa, ki lahko le v nekem daljšem obdobju rodi sadove, če ga bomo intenzivno nadaljevali. Pri tem pa je pomembno sodelovanje vseh, še posebej poleg župnijskih pastoralnih delavcev tudi staršev. Seveda pa more vrednoto posredovati samo tisti, ki jo najprej sam sprejema in živi. V prizadevanju za ponovno oživitev nedeljske svete maše kot vrednote sodi tudi prenavljanje evharističnega besednjaka. Morda bi se lahko potrudili in ne več »opravljali« ali »brali« svete maše, ampak jo »obhajali« ali »slavili«; ne več »plačevali« za sveto mašo, ampak dali dar zanjo. K temu in k poglobitvi odnosa do nedeljske svete maše lahko veliko pripomore dovolj intenzivna kateheza o evharistiji s praktičnim uvajanjem vanjo. Tudi s katehezami staršev pomagajmo staršem, da bodo otrokom veliko več govoriti o svetosti in pomembnosti nedeljskega praznovanja Gospodovega dne in jim dali zgled rednega obhajanja nedeljske svete maše, ne kot izpolnitve neke zapovedi, ampak kot osebni obisk iz ljubezni do Gospoda.

Potem obhajanje nedeljske svete maše ne bo več »dolžnost« ali »obveznost«. Biti gost pri zadnji večerji, ne more biti prisila; priti na Kalvarijo pod križ in biti zakramentalno navzoč pri smrti našega Gospoda, ne sme biti zgolj dolžnost; biti pri odprtem in praznem grobu vstajenja, ne more biti obveznost. Marveč je milost ljubezenskega srečanja med Jezusom Kristusom in nami; je (iz)vir življenja in moči za vsakdanje uresničevanje daritve življenja.

Veliko vlogo pri tem lahko ima osebna ali družinska priprava na nedeljsko sveto mašo: skupno vnaprejšnje prebiranje nedeljske Božje besede s poudarkom na osebni nagovoru v povsem konkretni življenjski situaciji, ki jo je prinesel s seboj pretekli teden; pregled tedna z vidika, kaj bomo kot posamezniki ali kot družina iz dogajanja v njem še posebej izpostavili pri kesanju in kaj bomo položili s Kristusom na oltar v daritev; ali za kaj se bomo zahvalili, saj je sveta evharistija ena sama zahvala. In kot pika na i preživljanja nedelje kot Gospodovega dne bi lahko bil še pogovor o doživljanju vsakokratnega obhajanja nedeljske svete maše.

K celostnemu pristopu pa sodi tudi poživitev češčenja Najsvetejšega izven maše, saj je to posebej rodovitna in dragocena molitev v evharistični Gospodovi navzočnosti. Zato naj se nam nikoli ne mudi tako, da ne bi stopili v cerkev kar tako, mimogrede, in počastiti Gospoda vsaj za hip. Prav tako lahko pomnožimo prisostvovanje pri molitveni uri pred izpostavljenim Najsvetejšim in morda to molitev tudi sooblikujemo. S takšnim češčenjem izpovedujemo vero

v Jezusovo trajno navzočnost pod podobo kruha, ki traja, dokler trajajo zunanje podobe kruha. Takšna molitvena ura je na nek način slavljenje Boga »iz obličja v obličje«, kar bo namreč tudi naša »polna zaposlitev« v nebesih.

28. Čudoviti čas za biti duhovnik

S to mislijo Božjega služabnika papeža Janeza Pavla II. se ob koncu meseca vrtnic vrnimo v razmišljanju k duhovništvu, brez katerega ne bi imeli možnosti biti deležni vseh »velikih stvari«, ki nam jih Bog naklanja po obhajanju svete evharistije in se vseh niti še ne zavedamo. Mesec junij je še posebej duhovniški, ne samo zato ker je mesec Jezusovega Srca, ki razodeva duhovniški vidik Jezusovega življenja za nas in naše odrešenje, ampak tudi zato, ker na praznik prvakov apostolov Petra in Pavla v Cerkvi na Slovenskem obhajamo mašniška posvečenja. In prav zato je to za Slovenijo še posebej sveti dan. Obnovimo v sebi zavest, ki nam jo je v letu duhovništva tolikokrat ponavljal sveti Janez M. Vianney, da je duhovnik neizmerno velik dar Božje ljubezni ljudem.

Duhovnik živi z živo zavestjo, da je Kristus edini odrešenik človeka, in da je sam izbran in poslan po zakramentu svetega reda, da predstavlja sredi današnjega sveta in sredi tolikšnih izzivov Kristusa. Poklican je živeti z zaupanjem, zvestobo in smelostjo sredi teh izzivov kot Kristusov duhovnik ter tako uresničiti Kristusovo poslanstvo v tem času. To je skrajno drzen in tvegan »projekt« življenja, ki v moči ljubezni, ki ljubi do konca, tvega tudi zavrnitev, smešenje in neuspeh v očeh tega sveta. Res pogumen mora biti vsak, ki si danes upa reči temu izzivu »da«.

Duhovnik mora biti Božji človek. Z neizbrisnim zakramentalnim pečatom ga je zaznamoval Bog sam. A to še ni vse. Sedaj pa je sam na vrsti, da ta duhovni pečat naredi viden tako, da prepoji svojo voljo in svoje sposobnosti s Kristusovimi čutenji, tako kot piše Pavel: »Naj nobeden ne gleda samo nase, temveč tudi na druge. To mislite v sebi, kar je tudi v Kristusu Jezusu« (Flp 2,4-5). Če danes duhovnik ni trdno zasidran v Bogu, ga orkan sekularizacije kaj hitro odtrga od občestva in ga odnese po poteh, ki postanejo za svet škandal. Biti Božji mož zato pomeni, biti človek pristne molitve, človek, ki redno meditira Božjo besedo, da se ob njej z vedno večjo ljubeznijo odloča za to, kar Bog želi od njega. To pa je brez dvoma, da s pristno in globoko ter gorečo pobožnostjo obhaja zakramente, še posebej sveto evharistijo. Da to ohranja in dosega, je potreben vsakdanji duhovni boj, ki je podoben tistemu, ki so ga bili puščavniki sredi puščave, saj je današnji duhovnik velikokrat sredi sveta kot v osrčju puščave. Kako čudovita in izzivalna je zavest duhovnika, da so zakramenti učinkoviti sicer res zaradi Kristusovega delovanja v njih, da pa lahko njegova svetost v vsakdanjem življenju pripomore, da postanejo zakramenti v še obilnejši meri zares tudi rodovitni v življenju zaupanih jim vernikov. Bolj ko je duhovnik oblikoval svoje življenje po Božjem Sinu, večnem velikem duhovniku, večje delovanje milosti omogoča tudi v življenju drugih.

Duhovnik je tudi evharistični mož. Zaveda se, da rešitev prihaja edinole od Boga in da zato vseh težav in problemov sodobnega človeka ni mogoče rešiti s človeškimi sredstvi. Zato zavestno povezuje svoje delovanje in oznanjevanje s poglobljenim evharističnim življenjem. To prihaja do izraza najprej v njegovem vsakodnevnem obhajanju in češčenju svete evharistije. Poleg svete maše duhovnik, če le more, še vsaj pol ure na dan preživi v neposredni bližini svetega Rešnjega telesa – pred tabernakljem. To ga počasi spreminja v evharističnega človeka. Kar pomeni, da postaja v življenju on sam prostovoljno in iz ljubezni do odrešenja ljudi »žrtev« in »daritev«. S tem postaja sredi svojega občestva jutranja zarja, torej nekdo, ki oznanja presežne resničnosti; postaja nenehno živo spominjanje na Boga. In prav tega razboženi svet najbolj potrebuje.

Tisti, ki jih Gospod kliče na to pot, pa potrebujejo obilne molitvene podpore, da se lahko odzovejo in na začetni poti vztrajajo v zvestobi. Zato je delo in molitev za duhovne poklice trajna naloga vsakega župnijskega občestva.

29. Sv. Peter in Pavel, prosita za naše novomašnike!

Katoliški verniki na Slovenskem vsako leto pričakujemo in obhajamo s posebnim navdušenjem praznik svetih apostolov Petra in Pavla, saj je to naš dan mašniških posvečenj. Tudi letos nas Bog obdarja z nekaj novomašniki. Vsak duhovnik je neprecenljiva milost. Tudi naša krajevna Cerkev je zanj »neprenehoma k Bogu molila« (Apd 12,5), kakor je v Apostolskih delih zapisano v primeru sv. Petra, da jih je Bog »rešil iz Herodove roke« tega sveta in jih poklical za duhovnike v tem zgodovinskem trenutku. Poleg sv. Petra jih kliče tudi lik apostola poganških narodov sv. Pavla, da bi se navzeli njegovega misijonskega duha v dobi novih sodobnih poganstev, ki jih lahko doživljamo kar v svoji neposredni bližini; včasih kar na pragu lastne hiše ali celo v lastni družini.

Izprosimo novomašnikom in duhovnikom sploh pavlovskega duha, kot nam ga je sam v svojih pismih predstavil. Nikoli ni skrival, da je najprej, v slepi gorečnosti za Jahveja, preganjal Boga samega v njegovi Cerkvi. A milost je bila močnejša, ugotavlja, ko pregleduje svoje življenje. Timoteju proti koncu življenja piše, da je »dober boj« (2 Tim 4,7) dobojeval. Pavel misli na duhovni boj med dobrim in zlom, ki ga v temelju bije vsak človek, ko prepozna, ali pa ne, poti prekletstva in poti blagoslova v lastnem življenju. In Pavel je ljudi učil prav tega prepoznavanja delovanja hudobnega duha in delovanja Svetega Duha. Sam je prav v takšnem »teku« zemeljskega življenja »vero ohranil«. Ob koncu svojega življenja pa prav to vero prepozna kot največjo dragocenost svojega življenja. Z veseljem izpoveduje, da mu je Bog dajal »moč«, da se je lahko po njem »oznanjevanje dopolnilo« (2 Tim 4,17). Ta moč je zajeta tudi v zakrament svetega mašniškega posvečenja in bo začela delovati v novomašnikih, kakor že deluje v drugih duhovnikih.

Apostol Pavel se nadalje razodeva kot apostol Resnice, saj je v celoti v službi Jezusa Kristusa, ki je Resnica. Resnica pa je samo svet, kjer ni več Juda ne Grka, ne sužnja ne svobodnega, vse drugo je minljivi, varljivi in lažnivi svet. Pavel priznava, da je v življenju veliko možnih poti, a le ena je »najodličnejša«, ki je nobena druga ne more zamenjati, in to je pot ljubezni, kot enkratno sporoča Korinčanom, ko pravi, da je med vero, upanjem in ljubeznijo, slednja največja (prim. 1 Kor 13).

Tega apostola narodov čudovito opredelita njegovi dve imeni: Savel in Pavel. Prvo pomeni »Izprošen od Boga«, drugo pa »Majhen«. Samo po Božji milosti je lahko postal, kar je bil, torej je bil izprošen od Boga; nalogo, ki jo je nato opravil, pa je lahko dokončal samo zato, ker se je pred Bogom imel za majhnega, nevrednega. Dokler se je imel za velikega in pomembnega, pa je le preganjal in ubijal »Kristusa« živečega v Cerkvi.

Naj nas nikoli ne zapusti to Pavlovo spoznanje, da so tudi duhovniki »Savel« - od Boga izprošeni, z molitvijo svojih staršev, domače župnije in škofije, ter še mnogih drugih molivcev vesoljne Cerkve, in da je zato osnovna duhovniška drža »biti majhen« - torej Pavel, pred svojim Gospodom in pred ljudmi.

Pri svojem poslanstvu pa duhovnik ne more mimo apostola Petra, ki se sooča s Kristusom. Jezus vprašanja »Kaj pa vi pravite, kdo sem?« (Mt 16,15) ni postavil zaradi krize lastne identitete, saj je vse do smrti na križu dobro vedel, kdo je in zakaj je na svetu. Ampak je to vprašanje Ljubezni, ki želi biti prepoznana; ne zaradi sebe, ampak zaradi ljudi samih. To vprašanje je bilo v zgodovini na različne načine že tisoč in tisočkrat postavljeno, a nikoli ni naletelo na dovolj odprto srce. V evangeliju beremo poročilo o odločilnem zgodovinskem dogodku, ki pomeni preobrat: Peter in njegovi prijatelji kot prvi ljudje prepoznajo Jezusa kot Mesija, kot Božjega Sina v človeški naravi, kot Boga in človeka. S tem trenutkom krščanstvo ni več ideja ali zbirka moralnih pravil, ampak osebni odnos z Jezusom Kristusom, z Gospodom, ki ga človek ljubi kot osebo, ki mu stoji naproti. To je tako velik dogodek, da je vreden Jezusovega blagrovanja: »Blagor ti, Simon, Jonov sin, zakaj meso in kri ti nista tega

razodela, ampak moj Oče, ki je v nebesih« (Mt 6,17). Ker je Peter prvi »prebil« zid nevere v Gospoda, ga je Kristus postavil za »Skalo« Cerkve – podelil mu je prvenstvo med vsemi apostoli in postal je prvi papež.

Vera v osebo Jezusa Kristusa se prične tam, kjer prenehamo mi postavljati pod vprašaj Gospoda in dovolimo, da on nas postavi pod vprašaj. Ni dovolj vedeti, kaj ljudje pravijo o Kristusu, kaj »se govori«, kaj je torej javno mnenje o Njem in njegovi Cerkvi, ki ga oblikujejo mediji, ampak kaj skupnost tistih, ki poslušajo Očetovo Besedo, pravi o Njem. In ko s Petrom in Pavlom izpovedujemo vero Vanj, nas to prerodi v novega človeka, tako kot je v tistem trenutku Petra in kasneje Pavla pred Damaskom. Čeprav sta še nato oba bila velikokrat presenečena, saj se je ta Božji Sin izkazal drugačnega, kot sta si ga predstavljala sama, sta vendar ohranjala osebni odnos z Njim. In tudi ob njiju se je izpolnila Jezusova obljuba, da »peklenska vrata« ne bodo premagala tega živega odnosa, ki je Cerkev. To pomeni, da se bo vsaka sila smrti zlomila ob živem Bogu in njegovi Cerkvi. Božja zvestoba ima zadnjo besedo nad vsako našo nezvestobo. In to veselo oznanilo ne sme nikoli utihniti med nami. Zato po župnijah »nenehno molimo« za nove apostole v močni veri, da bo Gospodar setve klical vedno novih delavcev in jih pošiljal na svojo žetev.

30. Zadnja vrtnica

Danes bomo »utrgali« zadnjo vrtnico v letošnjem mesecu juniju. Vrtnice kot simbol ljubezni so nam ves mesec klicale v spomin Božjo ljubezen, kot se nam predstavlja preko dveh med seboj neločljivo povezanih zakramentov: svete evharistije in mašniškega posvečenja. Tako je še nekaj tednov v nas odmeval milostni dogodek evharističnega kongresa, za katerega si želimo, da ne bi nikoli do konca izzvenel, ampak dobival nove konkretne »tone« v življenju Cerkve na Slovenskem. Cerkev, sveta evharistija in duhovništvo so nas ves mesec utrjevali v veri, da človek nikoli ne živi samo od zemeljskega kruha, ampak od vsake besede, ki pride iz Božjih ust v takšni ali drugačni obliki. Sredi kriznega obdobja je to spoznanje pomembno, a velja morda še bolj za obdobje, ko je življenje bolj prijazno. Prav sveto mašo in svojo evharistično navzočnost ter navzočnost po duhovniku nam Bog poklanja kot svojo vsakdanjo »besedo«, iz katere nam priteka življenje.

Spominjam se zapisa avstrijskega pesnika in pisatelja Rainerja M. Rilkeja, v katerem zapisuje svoje spomine na bivanja v Parizu. V enem izmed njih opisuje starko na ulici, ki je kot negiben kip na vogalu ulice sedela in strme predse prosila mimoidoče miloščino. Pesnik pa se je vsak dan s svojo izvoljenko sprehajal prav tam mimo. Vsakič je spustil v njeno pest kakšen drobiž. Nekega dne pa je prišel na zmenek z lepo vrtnico v roki. Izvoljenka se je že vzradostila nad njegovo pozornostjo, a je bila razočarana, ker je ni dal njej, ampak jo je brez besed položil starki v roke. Takrat je njen okameneli obraz prvič oživel in pesnik je doživel njen pogled, ki je sicer bil negibno vpet v tla. Nato starke teden dni ni bilo na vogalu ulice, a sta se oba tega zavedla šele, ko se je spet pojavila tam. In v tej presenetljivi zavesti je izvoljenka vprašala pesnika: »Le kje je bila starka ves teden in od česa je vendar živela?« A tudi pesnikov odgovor je bil presenetljiv: »Živela je od moje vrtnice!«

Da, tudi to pomeni, da človek ne živi samo od telesnega kruha, ampak tudi od vsake geste resnične pozornosti in ljubezni. Tudi naša vsakdanja izkušnja nam govori o tem, koliko res pomeni prijetna in ljubeča bližina sočloveka, koliko lažje delamo in živimo, če doživimo drobne potrditve, da smo vredni, da smo, da smo drugim dragoceni. Morda si res prerediti podarjamo takšne drobtinice »kruha« za življenje.

In če to velja za izraze človeške ljubezni, da so že ti tako »hranljivi« in da velikokrat dobesedno lahko nadomestijo tudi kakšen kos telesnega kruha, potem nam ne bo težko še bolj verjeti, da nas Božja »vrtnica« nasičuje bolj kot vsak drug kruh. Od te »vrtnice« ne živimo le teden dni ali morda kakšno leto, ampak je življenjska moč, ki po njej prihaja k nam, takšna, da premaga smrt in nam omogoča večno življenje. In glejte, na dosego roke je! Bog je ne hrani le za izbranec, ampak jo je pripravljen dati v pripravljene roke vsakemu, ki se prepozna pred njim berača: berača za življenje, ki si ga nihče ne more dati sam in si ga tudi drug drugemu ne moremo dati.

Vsako obhajanje svete maše naj nam bo nova priložnost, da se še malo bolj približamo neizčrpni evharistični skrivnosti. Podobno »raziskovanje« svete maše, po kateri nas Jezus sam uvaja v svojo skrivnost, in duhovništva, kot smo ga opravili dan za dnem v tem mesecu, lahko nadaljujemo v raznih skupinah še naprej, »zaklad« obojega je namreč neizčrpen, saj je končno zaklad ljubečega Jezusovega Srca. Tako bodo, sem prepričan, prihajali na dan novi in novi vidiki Jezusovega življenja iz neizčrpnega »rudnika« obreda svete maše. In ti vidiki so tudi vidiki našega vsakdanjega življenja. Jezus nam jih kaže v obredu zato, da bi jih lažje uresničevali tudi mi v vsakdanjih situacijah. Saj svete maše ne končamo s »pojdit v miru«, ki bi pomenil mir spanja, ampak pomeni Božji mir, ki je dejaven sredi vsake situacije in je pravi gejzir novih pobud v smeri sprejemanja odrešenja in spreminjanja sveta. Ta Božji mir je »ogenj«, za katerega Gospod želi, da bi se že vnel!